

Redakcja i Administracja:
R. Emiliano Pereira 942
Telefon 43-4
Prenumerata roczna:
W Brazylii 19000
W Argentynie 19000
Zagranicą 20000
Płatna z góry
Cena numeru 400
Za Kurytybą 500

GAZETA POLSKA W BRAZYLII

Adres na listy i przesyłki pocztowe:
Cena pościółki
Curityba

NR. 32

KURYTYBA - S. PAULO NA NIEDZIELE DNIA 28 LIPCA

ROK 1935

Odpowiedzialny: KOMITET REDAKCYJNY

SEWERYN KRYŃSKI

Prawda o kolonizacji

Jest tajemnicą powszechną, że autorem artykułu o kolonizacji, (szlakiem) zmierzającym ku ofiarom (pulszy), uzbudzonego w „Świcie”, 13 maja r. b. jest osoba, której nazwisko przeszło wszystkie fazy ewolucyjne od „ARZ” poprzez „KRI”, aż do Seweryna Kryńskiego.

Nie przypuszczałem, że artykuł mój wywoła burzę komentarzy i, że będzie okazją do zademonstrowania przez niektóre osoby zdolności detektywistycznych, nie do wykazania mojej niesłuszności, a jedynie do wykrycia mego nazwiska.

Stać się, Wszystkie starania w celu wykazania mego alibi, spaliły na panewce. „Niech sprawiedliwość stanie się zadość”, ale wolno mi chyba dowiedzieć, że powodowały mój przesłanki służne, bezinteresowne, nikomu nie ubliżające i nie zasługujące na obelgi, jakimi obdarzono mnie w ciągu ostatnich paru tygodni.

Alte mniejsza o to. Wróćmy do meritum sprawy. Jakimi argumentami rzeczowymi operowałem, co upoważniało mnie do umieszczenia artykułu o kolonizacji, w negatywnym nastawieniu do prywatnych przedsiębiorstw? Postaram się zcentralizować wszystkie przesłanki w formie jednego artykułu, syntetycznie nawiedziwszy mój punkt widzenia.

Akcja osadnicza w Paranie, czy gdziekolwiek w Brazylii nie przynosi żadnych zysków. Warunki utrudniające sprowadzenie emigrantów, wymagania osadnika, zupełnie odmienne od tych, jakie stawiał przed 40 laty, skomplikowana struktura gospodarstwa na całym świecie, a więc i tutaj w naszym kraju, kryzys, który w przemyśle, handlu i rolnictwie, może w łagodniejszej formie, jednak dotarł do Parany, niski stan posiadania przybyłego emigranta, brak mocnych podstaw walutowych, które umożliwiłyby rozliczenia z emigrantem i zabezpieczenie od stratai Towarzystwa kolonizacyjnego, brak środków komunikacyjnych, który pozostawia kolonistę w ciężkiej obecnej walce konkurencyjnej, zawsze w sytuacji pokrzywdzonego, konieczności dostarczenia osadnikowi wszystkich utensyliów, niezbędnych do szybkiej i taniej produkcji, aby miazgę perspektywy podniesienia swego stanu posiadania, i wiele więcej jeszcze przyczyn, które w formie syntetycznej podać nie mogę, składają się na to, że o zyskach w akcji osadniczej być nie może. Wychodzi więc z założenia, że każda instytucja kolonizacyjna, a priori, powinna przyjąć za pewnik, że ponieście straty. Proszę mi wymienić, chociażby jedno przedsiębiorstwo kolonizacyjne w Brazylii, które w okresie ostatniego dziesięciolecia dało dywidendę? Kolonizacja pro-

wadzona przez Anglików na Północy Parany, jest ściśle związana z wielkim przedsiębiorstwem, budowy kolei. Anglików uważają akcję osadniczą za pomocniczą i pomimo, że ceny za działki są niezmiernie wysokie nie przynosi pewnie żadnej dywidendy, i rozwija się tylko dlatego, że Anglicy operują ogromnym kapitałem, stokrotnie przewyższającym środki nawet Ligi Morskiej i Kolonijalnej. Lovat & Cia. swój program kolonizacyjny rozłożyli na długi okres czasu, a co najważniejsze, rozmach tego przedsiębiorstwa jest tak wielki, że porównanie, nie tylko ze Spółką Parańską, ale i z Ligą Morską i Kolonijalną, i jeszcze poważniejszą instytucją kolonizacyjną, jest wprost śmiešne. Natomiast jakie „zarobkowe”, dały przedsiębiorstwa prywatne jak T-wo Warszawskie, lub przedsiębiorstwo kolonizacyjne w Peru, jest nam wszystkim znane. Liczę, że natomist na to, że każda działka sprzedaje się po trzy razy, bo dwóch osadników ucieknie i pozostawi zaliczki, to nie jest podstawą uczciwą dla żadnego przedsiębiorstwa, zresztą na chwilę nie przypuszczam aby takim programem pracy, posilkowała się Spółka Parańska. Żadna kalkulacja nie pomoże, niema takiego rozliczenia, któreby usprawiedliwiło, z punktu widzenia kupieckiego, zaangażowanie kapitału do prywatnego przedsiębiorstwa kolonizacyjnego, w obecnych warunkach gospodarczych.

Nietylko nie może być mowy o zyskach, ale nie może być mowy o wycofaniu kapitału zakładowego w okresie nawet pięcioletnim. Jakie trudności przeciętnej musi przedsiębiorstwo kolonizacyjne, widać z akcji samej Spółki Kolonizacyjnej, która operując drobnym kapitałem, prowadząc pręt drobny kolonizację nie może pomimo znacznej propagandy, poparcia kolonii polskiej, bardzo przychylnego nastawienia wielu czynników, zfinansować swojej akcji, to znaczy osiedlić kolonistów na wszystkich działkach (nawet w formie wstępnej kolonizacji). Nieprzewidziane trudności, ograniczenia imigracyjne, brak kapitałów na uruchomienie całego szeregu pomocniczych przedsiębiorstw, które pomogłyby do rozwoju kolonii, — wszystko razem nie rakuje w dziedzinie na zyski.

Gdyby przedsiębiorstwo prywatne, posiadające nprz. 1000000, posiadało w okresie pięcioletnim, wszystkie działki z zyskiem 100 proc, to jeszcze niema pewności, że osiągnęło zyski, bo w najlepszym wypadku zostaną one pochłonięte przez wydatki normalne i niespodziewane, związane z administracją kolonii, na którą osiedliłoby się 500 osób, (przypuszczając że działki są 10

alkrowe, i że zlokalizuje się 100 rodzin, licząc po 5 osób na rodzinę). Proszę przyjąć pod uwagę, jaki nakład kapitału jest potrzebny aby dla tych ludzi, tylko w okresie wstępnym, stworzyć możliwe warunki pracy i sprzedając ich produktów, uwzględniając trudności natury gospodarczej, mogące się pogorszyć, a nie polepszyć. Proszę pamiętać, jaka odpowiedzialność materialna spada na jakąkolwiek spółkę kolonizacyjną, jeżeli trudności gospodarcze, zupełnie nieoczekiwane, spowodowały zmianę całego, uprzednio opracowanego programu. Jak wielkim kapitałem należy obarczać, aby przeciwdziałać się nieprzewidzianym trudnościom, które w obecnych czasach, są na porządku dziennym. Gdyby ze stu rodzin, osiedlonych w okresie trzy-letnim, uciekło z kolonii tylko 10 proc. — to jest normalny odsetek, jeżeli mowa jest o nowoprzybyłych z Polski emigrantach, to zgodzicie się, że obowiązującym regulaminem imigracyjnym tow. kolonizacyjnych, zobowiązane byłoby na własny koszt, te 10 rodzin, lub przeciętnie 50 osób, wysłać z powrotem do Polski. Takie zobowiązanie musi T-wo złożyć w Urzędzie

Od Administracji

Znaczne podrożenie papieru, wywołane słabym kursem milrejsa, spowodowało szereg brazylijskich gazet do podniesienia prenumeraty. „Gazeta Polska” pozostała przy dotychczasowej cenie, niemniej przeto nie będzie w przyszłości w stanie udzielać kredytu na czytanie pisma i opłacać przedpłaty z dołu.

Czytelników, którzy zalegają z przedpłatą, prosimy o uregulowanie należności w najbliższym czasie, inaczey będziemy zmuszeni wstrzymać im wysyłkę pisma.

Polski, czy należy ją zmusić do pozostawienia w Brazylii ostatnich środków, jakie posiadała? Jeżeli samo Towarzystwo kolonizacyjne, przez złą administrację, brak organizacji, lub brak środków do poparcia kolonisty w pierwszych paru latach, w formie inwestycji — przyczyniło się, że pewien odsetek porzuci kolonię — czy i wtedy reemigrant jako emigrant wrócić do Polski, lub nawet pozostać w Brazylii, bez środków, które zabrał, powinien wstrzymać co miało w Kraju?

Jeżeli nie zdobędą większych kapitałów. Skąd więc mogłyby je wydestakować? Tutejsze społeczeństwo polskie jest na takie przedsiębiorstwo za biedne, gdyby nawet miało zaufanie do Spółki Parańskiej, lub innego towarzystwa kolonizacyjnego. Należy więc szukać środków finansowych w Polsce, a przede wszystkim w instytucji społecznej, jaką jest Liga Morska i Kolonijalna. Prywatni ka-

Od Administracji

Znaczne podrożenie papieru, wywołane słabym kursem milrejsa, spowodowało szereg brazylijskich gazet do podniesienia prenumeraty. „Gazeta Polska” pozostała przy dotychczasowej cenie, niemniej przeto nie będzie w przyszłości w stanie udzielać kredytu na czytanie pisma i opłacać przedpłaty z dołu.

Czytelników, którzy zalegają z przedpłatą, prosimy o uregulowanie należności w najbliższym czasie, inaczey będziemy zmuszeni wstrzymać im wysyłkę pisma.

Polski, czy należy ją zmusić do pozostawienia w Brazylii ostatnich środków, jakie posiadała? Jeżeli samo Towarzystwo kolonizacyjne, przez złą administrację, brak organizacji, lub brak środków do poparcia kolonisty w pierwszych paru latach, w formie inwestycji — przyczyniło się, że pewien odsetek porzuci kolonię — czy i wtedy reemigrant jako emigrant wrócić do Polski, lub nawet pozostać w Brazylii, bez środków, które zabrał, powinien wstrzymać co miało w Kraju?

Jeżeli nie zdobędą większych kapitałów. Skąd więc mogłyby je wydestakować? Tutejsze społeczeństwo polskie jest na takie przedsiębiorstwo za biedne, gdyby nawet miało zaufanie do Spółki Parańskiej, lub innego towarzystwa kolonizacyjnego. Należy więc szukać środków finansowych w Polsce, a przede wszystkim w instytucji społecznej, jaką jest Liga Morska i Kolonijalna. Prywatni ka-

pitaliści w Polsce nie dadzą grasa, — już się oparzyli na innych przedsiębiorstwach kolonizacyjnych. Będzie więc takie przedsiębiorstwo operujące pieniędzmi społecznymi, przy przykładzie Ligi Morskiej i Kolonijalnej. Straty, które moim zdaniem, pomijając najlepsze chęci zarządu, prywatnego przedsiębiorstwa będą znaczne — pokryje Liga. Pocóż więc prywatne Towarzystwo Kolonizacyjne? Pocóż lokować kapitał społeczny do kasy przedsiębiorstwa prywatnego, które, gdyby nawet miało genialnych kierowników, przy rozszerzeniu akcji kolonizacyjnej, musi ponieść straty? Może te straty będą mniejsze, jeżeli do kierownictwa przyznaczą się ludzie, stojący obecnie na czele przedsiębiorstw prywatnych, ludzi, którzy przez uczciwość, oszczędność i doświadczenie, pomogą pokierować sprawami kolonizacyjnymi? Przyjmijmy

Dok. na str. 6

Ważne dla przybywających na krótki czas do Kurytyby!

W przeciągu 10 godzin wykonujemy ubrania pierwszorzędne na miarę, tak z dostarczonego nam, jak i z własnego materiału. Ubranie, zamówione rano, dostarczymy tegoż dnia wieczorem. Posiadamy zamocowane na składzie wielki wybór kszmitów wianych i tak zw. najniek, oraz materjałów ubrań, i drzewców imitujących sukno. Największa pracownia ubrań gotowych. Sprzedaż detaliczna i hurtowa. Zakład krawiecki i pracownia gotowych ubrań. Praca Dr. Generosa Marques, 256 (obok Prefektury).

BAL

ZWIĄZKU PRACY OBYWATELSKIEJ KOBIEC

Dnia 3-go sierpnia r. b., w sobotę, w lokalu Związku Polskiego przy ulicy Carlos de Carvalho odbędzie się bal Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet. Estetyczny dekoracja, świetny jaz, wykintny i niedrogi bufet, niespodzianki.

Program artystyczny wykonany przez Koło Młodych ZPOKu. Bilety i stoliki do nabycia u członkini lub w lokalu Zw. Av. Vicente Machado 317, tel. 1689. Wejście dla członkini za okazaniem legitymacji.

Ważne dla wszystkich!

Karty okrętowe do Polski, jak i z Polski, najtaniej, na najlepszych warunkach i tylko w firmie „Solomão Quelmann”

RUA 24 DE MAIO 44.

WYGODNE, SZYBKOBIEŻNE OKRĘTY!

Do naszych polskich przyjaciół

S. A. FABRICA PAULISTA DE ROUPAS BRANCAS oczekuje waszej wizyty.

Mamy koszule, koszulki, kalesony, kapy, hapszisz, palka, perfumery, krawalki, (artykuły dla nowożeńców), wszystko po cenach bardzo niskich.

Rua 15 de Novembro, 261

TELEFON 1015.

Casa Nice

Wielka wyprzedaż w ciągu tego miesiąca

CENY ZADZIWIĄJĄCE

Wetna Triumfo kłębek \$800	Pudełko najlepszego pudru \$400
Okrzyca na łóżko szerokie fustonowe 12\$000	Płótno surowe szt. 10 m. 78\$00
Delucja gładka metr 1\$400	10 m. 6\$500
Szapagat kłębek 250 gr. 1\$800	Kość na kawalerskie łóżko 5\$000
Perkal w kwiaty metr \$900	Kość dla dzieci 4\$500
Parasolki w kwiaty dla dzieci 5\$500	Pantole wetniane para 2\$800

CASA NICE
Rua José Bonifacio, nr. 5.
Właściciel: CHUCRALLA SIMÃO

Bock-Bier z ATLANTYKI jasne i ciemne,

JEDYNE PIWO NA OKRES ZIMOWY.

Wiadomości parańskie

Pan gubernator Manoel Ribas poprosił parańskiego Senatora, p. Flavia Guimarães, by wspólnie z postami parańskimi, zaprosił ministra Komunikacji, do odwiedzenia naszego Stanu.

Pomnik Santos Dumonta ma być odsłonięty dnia 7-go września. Przy tej sposobności, brazylijski Touring Klub urządza wycieczkę do Kurytyby. Organizatorzy uroczystości proponują urządzenie wystawy produktów parańskich na ten dzień.

Zjawła się w biurze policji centralnej niejaka Maria Rosa dos Santos, wraz ze swą synową, a obie kobiety wniosły skargę na syna jednej a męża ostatniej kobiety, który je w przystępny zło humoru srodze poturbował. Opatrzono rany skarżących się kobiet, a wyrodnego syna i męża pozbawionego wszelkiej galanterji wsadzono dla upamiętnienia do koja.

Małoletni złoczyńcy okradli w Kurytybie, mieszkanie p. Joana Sałgada w czas jego nieobecności.

W Cachoeirze mun. S. José dos Pinhaes, niejaki Manoel Antonio da Rocha, dostał niespodziewanie ostrego ataku furji i usiłował zamordować żonę i dwuletnią córeczkę. Biednego szaleńca, z trudnością obezwładniono i odwieziono do szpitala warjatów.

W Porto Amazonas pewien z tamtejszych obywateli, w czasie czyszczenia swego ogrodu, z nawiezionego tam przez powódź nawału, znalazł w nim kosztowny diament.

Jedno z municypjów w północnej Paranie nazywa się Joaquim Tavora. Dawniej zwało się Alfonso Camargo. Ponieważ stacja kolejowa, znajdująca się tam nosi miano „Getulio Vargas” przeto ludzie nazywają tę miejscowość temi trzema nazwami, co wywołuje niesłychany zamęt. Mieszkańcy miasteczka, chcąc raz położyć koniec tej troistości nazw, zwrócili się z podaniem do ministra Komunikacji, prosząc, by stacja otrzymała również nazwę municypjum. t. j. Joaquim Tavora.

W zastępstwie nieobecnego szefa policji, delegat pomocniczy, dr. Walfrido Piloto rozkazał telegraficznie, zamknięcie wszystkich siedzib stronnictwa Alliança Nacional Libertadora w Stanie Parana. Z Antoniny, Morretes i Paragagu nadeszły natychmiast telegramy donoszące o spełnieniu rozkazu. Siedziba Alliansistów w Kurytybie, przy ul. 15 de Novembro, została zamknięta w przeszłą sobotę.

Minister Komunikacji Marques dos Reis ma odwiedzić wkrótce Kurytybę.

Posel Parański Lauro Lopes udał się do ministra Komunikacji celem traktowania poważnych spraw parańskich. Wożny nie dopuścił posła do ministra, twierdząc, że ów nie przyjmuje nikogo, gdyż jest bardzo zajęty. Posel Lauro Lopes, widząc w tym fakcie obrazę stanu poselskiego, podniósł tę sprawę w parlamencie, co wywołało żywą dyskusję. Minister tłumaczy się, że mając wiele zajęć, ogłosił uprzednio przez wiadomość podaną w prasie, iż dla braku czasu, nie będzie mógł przyjmować nikogo na audjencji.

Artysta malarz Campiongo otworzył na Rua Quinze atelier, na którym maluje w kilkunastu minutach, piękne portrety, po bajecznie niskiej cenie 5-iu milreisów. Naokoło malującego artysty, zbierają się tłumy publiczności. Zaznaczyć należy, że portrety pań, jako że nie mogą usiedzieć chwili spokojnie, są znacznie droższe, ale i tak za bezcen.

Koncert muzyki wojskowej pod batutą kapitana Romualda Suriniego, na rzecz postawienia pomnika kompozytorowi brazylijskiemu Carlosowi Gomes, który odbył się 11-go b. m. w teatrze Avenida, miał nie tylko świetne powodzenie artystyczne, lecz w dodatku przyniósł dochodu 772\$000 na czysto, po opłaceniu wszystkich kosztów.

Żołnierz 5-go pułku lotnictwa napadł na matronę Gertrudę Soares, która wzbraniała mu wstępu do świątyni przedajnej miłości, utrzymywanej przez nią, przy ulicy zwanej Travesa Ivahy. Krewki rycerz przestworza, wcale nie po kawalersku, pocztował niegościnną Gertrudę kułakami, a ta podniósłszy lament srogi, pobiegła na policję, gdzie opatrzone jej zbożałe a sprośne oblicze, a żołnierz przywleczon przez agentów i pacholków miejskich, został zawiedzion przez przywołany patrol do cekhauza, gdzie wrzucon jest do paki.

Minister Komunikacji p. Marques dos Reis dziękując telegraficznie panu gubernatorowi za zaproszenie do naszego Stanu, stwierdził że przybędzie do Parany z wielką przyjemnością, gdyż pragnie przestudować na miejscu wielkie zagadnienia komunikacyjne Parany.

W naszym poprzednim wydaniu wkradła się pomyłka. Bal Pań zrzeszonych w Zpoku, odbędzie się nie czwartego, lecz trzeciego lipca b. r. Znana uprzejmość naszych pań i ich staropolska gościnność, rokuje jak najlepsze ukanie się tej zabawy.

Stan Parana otrzymał pozwolenie na zasadzenie 50 milionów nowych drzewek kawowych. W innych Stanach, za wyjątkiem Stanu Goyaz, sadzenie kawy jest zabronione przez rząd federalny.

W przeszły czwartek, o godzinie 9,5 znajdowali się przy stacji w Ponta Grossie p. Albino Santos i jego towarzysze. Niedaleko pracował Pedro Nunes, który musiał przejść koło grupy rozmawiających. Gdy znajdował się blisko nich, Albino Santos rzucił się na niego i powalił na ziemię, a następnie zabił leżącego 5-ciu strzałami w plecy. Po dokonaniu tego czynu, Santos oddał rewolwer jednemu z towarzyszy i udał się spokojnie na plac João Pessoa, gdzie wziął samochód nr. 3 i pojechał do adwokata, który mu dał schronienie. Albino Santos, pragnął usunąć Nunesa z prezesury Syndykatu Kolejarzy, gdyż miał odpowiadać za defraudację popełnioną w wysokości 83 kontów, w kasie rzeczonego syndykatu, za jego prezesury. Jedynym środkiem ratunku, było usunięcie Pedra Nunesa i objęcie z powrotem prezesury. Sam Albino dos Santos, uważany był przez wszystkich za porządnego człowieka, lecz dał się opętać niejakiemu Orlandowi Pinto, na którego spada odpowiedzialność za defraudację.

Wychowania pewnej rodziny, zamieszkałej przy ul. Commendador Araujo uciekła z domu swych opiekunów, z pewną służącą im. Idalia. Nie jest rzeczą wiadomą, czy rozchodzi się o porwanie, czy też sekwestrację. Policja czyni wysiłki by wyjaśnić tę zawiłą sprawę.

CHAPELARIA Francinetti
Jest jedyną, która pracuje przy pomocy maszyny parowej. Czyści i prasuje kapelusze za cenę 2\$000 w 10 minutach bez pomocy żelaza do prasowania. Nie posiada agenta. Tylko w **Chapelaria Francinetti, Travesa Oliveira Bélo n. 41.** 26-29

Dr. Jan Aleksander Dobrowolski
Konsultorium: Plac Tiradentes, 322 przy fabryce czekolady Basgala. — Klinika ogólna i chirurgiczna. Zestawia się złamane części kości. Leczenie żyłaków i hemoroidów. Własne laboratorium wykonuje analizy uryny, krwi, ropy i t. p. Badania przez mikroskop.
Godziny przyjęć: od 10—12 i od 15—19. [21—32]

Z KRONIKI TOWARZYSKIEJ

Dn. 20 b. m. w przeszłą sobotę p. Konsul Generalny R. P. dr. Czesław Kulikowski obchodził swe imieniny.

W dniu tym liczni znajomi i przyjaciele kurytybscy nadesłali solenizantowi życzenia, a prasa miejscowa publikowała w kronice towarzyskiej obszernie wzmianki o imieninach przedstawiciela zaprzyjaźnionego z Brazylią państwa. Wieczorem liczne grono osób, przedstawicieli kolonii polskiej w Kurytybie złożyło osobiste życzenia solenizantowi.

Wszyscy przybyli, byli nader serdecznie podejmowani przez Państwa Kulikowskich, którzy z całą gościnnością starali się u przyjemnie gościom pobyt w ich domu. Miła zabawa przeciągnęła się do późnych godzin nocy.

Redakcja „Gazety Polskiej w Brazylii” nie mogąc tego uczynić w sam dzień imienin, składa dziś panu Konsulowi najserdeczniejsze życzenia pomyślności w nowym roku jego życia.

J. Ceha.

REPREZENTACYJNY BAL STOWARZYSZENIA STUDENTÓW „SARMACJA”
odbędzie się dnia 10 sierpnia b. r. w sali Związku Polskiego, z okazji 9-iej rocznicy założenia Stowarzyszenia.
W programie będą tańce polskie, herbatka i inne miłe niespodzianki.
Wstęp tylko dla członków i sympatyków za okazaniem zaproszenia.
Dla mężczyzn obowiązuje strój ciemny, dla pań dowolny.
ZARZĄD.

POŁOŻENIE POLITYCZNE BRAZYLII

Uwężenie w Redakcji „A Platèa”

Sprawozdanie superintendenta delegacji dla spraw politycznych i socjalnych w S. Paulo, z uwieżień przedsięwziętych w redakcji dziennika „A Platèa” zostało podane do wiadomości publicznej. Superintendent oświadcza, że kierownicy stronnictwa Alliança Nacional Libertadora z S. Paulo, zebrali się z wielu wpływowymi zwolennikami ruchu, w redakcji tegoż dziennika, by odbyć naradę, w jaki sposób będzie można najłatwiej, podżęgnąć klasę robotniczą do strajku. Wkroczenie policji, na mocy prawa Obrony Bezpieczeństwa Narodowego jest zupełnie usprawiedliwione, a do sądu zostały wniesione wszystkie odpowiednie dokumenty, by przedsięwzięcie uwężenia, zostały dokonane na podstawie prawnej. Sprawozdanie podkreśla jeszcze fakt, że co do komunistycznego charakteru zamkniętych przez rząd organizacji, nie istnieje najmniejsza wątpliwość.

Legion republikański Floriano Peixoto

Dla wzmocnienia zasad republikańskich został założony w Rio de Janeiro przy udziale zastępcy rządu Legion Republikański „Floriano Peixoto”. Przewodniczył zebraniu, w którym brali udział liczni oficerowie, minister Rolnictwa p. Odilon Braga.

Szef Oddziału Osobistego Ministerjum Wojny

Szefem Oddziału Osobistego Ministerjum Wojny został mianowany pułkownik Eduardo Guedes Alcoforado, który za udział w ruchu konstytucyjnym w roku 1932 po stronie paulistów, został wydalony z wojska, a następnie na mocy amnestji, napowrót przyjął do armji.

Polecenie ministra wojny

Minister Wojny wydał do swych podwładnych polecenie, w którym zawiadamia ich, że doszły do jego uszu skargi na udział w rozruchach i nieporządkach niektórych żołnierzy. Dowódcom poszczególnych oddziałów poleca się, by w każdym takim wypadku zastosowywali ostre kary, a także by dowodzący patrolami, których członkowie uczestniczą w takich przekroczeniach, zostali pociągnięci do odpowiedzialności jako odpowiadający za zachowanie się swych podkomendnych.

Czy milicja integralistyczna może być rozwiązana?

Przewodzący integralistów utrzymują, że milicja integralistów nie może być rozwiązana, a to z tej prostej przyczyny, że wcale nie istnieje. Ponieważ projekt prawa Obrony Bezpieczeństwa Narodowego był znany jeszcze w marcu, przeto przewodzący przemienili ją stosownie do praw i przepisów, obowiązujących w Brazylii, w Stowarzyszenie Wychowania Fizycznego. Ponieważ minister Wojny zabronił wojskowym składania przyrzeczenia przy wstępowaniu w szereg integralistów, zostali oni zwolnieni z tego obowiązku, chociaż zdaniem kierowników integralizmu, takie przyrzeczenie nie stoi na przeszkodzie w spełnianiu obowiązków przez przynależących do armji.

Sanguel Sanguel Sanguel SANGUENOL

(Formuła niemiecka)
Jedyny środek, który po 20-dniowym używaniu go, zabezpieczy i uchroni każdego od suchoty. Oddziaływa następująco:
1) Ogólne spotęgowanie sił i natychmiastowy powrót apetytu.
2) Usuwa zupełnie ból głowy, bezsenność i nerwowość.
3) Zwalcza radykalnie przygnębienie nerwowe i podnieca chęć do życia.
4) Powiększa ciężar ciała aż do 3 kg.
5) Odświeża ciężar ciała osłabiony i zagrożony suchotami organizm.
6) Daje największą odporność przy pracy fizycznej i zwiększa ciakła krwi.
Choroby raka można uniknąć, ponieważ jest to zgrupowanie potażu w pewnej części ciała.
Kalcjum rozpuszcza potaż. Sanguenol zawiera kalcjum i dzięki temu można uniknąć raka.
Sanguenol jest to wyznaczone epokowy.
Przytoczone powyżej szczegóły są opinią wydaną przez lekarza Dr. Manuela Soares de Castro, Do nabycia w całej Brazylii.

Polozenie w Porto Alegre

W Porto Alegre policja uwieżiła prezesa tamtejszego oddziału Alliança Liberal i jednego drukarza, który z polecenia pierwszego, czynił wysiłki, celem wywołania strajku drukarzy. Pogłoski, że w Porto Alegre zostało również zamknięte biuro Akcji Integralistycznej, nie zostały dotychczas potwierdzone.

Komendant Hercolino Cascardo przeniesiony do Sta Cathariny

Komendant Hercolino Cascardo, który jako prezes stronnictwa Alliança Nacional Libertadora odgrywał bardzo poważną rolę w wewnętrznej polityce kraju, został mianowany przez Ministerstwo Marynarki komendantem portu S. Francisco, w Stanie Sta Catharina.

Żyłki od 800 reis
Mydła do golenia od 1\$000
Brytywy od 1\$000
Fajki od 1\$200 do 3\$000
Cygarniczki od 400 reis
Zarówki 1\$800 — 3\$500
Pasty do trzewików, pończochy
Fluorectil — Praça Tiradentes, 305

LOTY DLA KOLONISTÓW
Na fazdencie JUNQUEIRA, MELLO & CA. LTDA, odległej siedem kilometrów od miasteczka i stacji Vallões (Stan Santa Catharia), sprzedaje się piękne loty wyborowej ziemi, pierwszej klasy, nadające się pod uprawę, popieczoniane siecią dróg automobilowych, w cenie Rs. 3.500\$000, na raty, bez procentów, za lot 10-alkrowy, stosownie odmierzony. Terer są odpowiednio zalegalizowane i dokument tasności zostanie sporządzony po uiszczeniu staniej raty.
Informacji udziela Antonio Oliveira Dis w Vallões, lub właściciel w Kurytybie przy ulicy Marechal Floriano Peixoto, nr. 256
1-42

Companhia de Terras Norte do Paraná

Droga automobilowa w okolicy Londriny
ORLE
DRUGA REZERWA POLSKA NA ZIEMIACH KOMPANII ANGIELSKIEJ POLNOECNEJ PARANY
Po zapewnieniu prawie całkowitem pierwszej Rezerwy Polskiej, zwanej WARTA, gdzie ostatnie loty sprzedaje się po 500\$000 za akier, C-ia zarezerwowała drugi obszar pod nazwą „ORLE” dla kolonizacji polskiej, tak dla już osiadłych w Brazylii, jako i świeżo emigrujących z Polski.
ORLE leży w dorzeczu rzeki Pirapó, w odległości 14 klm. od ROLANDJI i 8 klm. od ARAPONGAS stacji kolei w budowie. Rolandia, miasteczko już spore, jak i Arapongas, połączone z ORLEM wyśmienitymi drogami automobilowymi.
ORLE leży na wysokości 600 do 700 m. ponad poziom morza. Ziemia pierwszorzędna, z dobrimi wodami, o wielkiej wydajności: kawy, bawełny, ryżu, drzew owocowych, etc. Teren falisty, zalesiony gatunkami drzew jak: peroba, cabriuva, cedar, pau d'alto, palmito i innymi, świadczącymi o wielkiej wydajności ziemi.
ORLE ze względu na wysobie położenie i zupełny brak bagien, nie może mieć malarji.
CENA LOTOW, od 5 alkrow wyższ po 400\$000 za akier, gotówką lub na CZTEROLETNIE spłaty z 8 proc. rocznie od pozostałego kapitału.
Blizszych informacji udzielają:
Companhia de Terras Norte do Paraná: S. Paulo, rua 3 de Dezembro 48, Cx. p. 2771.
Londrina: Dyrekcja tejże Kompanji.
Cambara—Paraná: IGNACY SZANKOWSKI, Główny Agent tutejszej Kolonizacji Polskiej, który wydaje też BILETY DARMOWE z Cambara aż naORLE.
ZAPRASZAMY wszystkich zwiedzic nasze Kolonie, bez obowiązku kupna i powrotnym biletem darmowym!

Słynne MEBLE ZIPPERER z Rio Negrinho
W SWEJ JAKOŚCI I CENIE SĄ NIEZRÓWNAME
AGENCI:
KWASIŃSKI, EGG & Cia
Rua Monsenhor Celso, 29 — Caixa postal, 13 — Telefon, 8-2-3
Curityba — Parana.

CASA LUNAR
PIERWSZORZĘDZONY ZAKŁAD KRAWIECKI
Garnitury na miarę - Wielki wybór kaszmirów, Koszul, Kapeluszy i artykułów dla mężczyzn.
CENY BEZKONKURENCYJNE
Fabryka gotowych ubrań hurtem i detalicznie
ISRAEL KRIEGER
148 RUA RIACHUELO NR. 148
25-32

Apteka Tiradentes — Jedy n a Apteka Polska w Kurytybie.
Największy skład artykułów aptecznych i drogerjnych po najniższych cenach
Porady lekarskie dla biednych od godziny 10 do 12
APTEKARZ — KUNO KLEEMANN
CURITYBA — Praca Tiradentes Nr. 305 — TELEFON 1084

Z São Paulo i Rio

Sekcja Administracyjna „Gazety Polskiej w Brazylii” w Stanie S. Paulo pod kierownictwem p. J. M. HOLESKIEGO,
Rua Conselheiro Ramalho, 274.

Niebywały napad wołów na stolicę stanu.

Dn. 14-go b. m. miasto S. Paulo było teatrem dziwnego widowiska, tragicznego i komicznego zarazem. Stado wołów, pędzone z Matto Grosso do rzeźni S. Amaro, zostało ogarnięte paniką, w pobliżu Ipirangi. Zdaje się, że przyczyną popłochu, był przejazd samochodu przez ich ścięzione szereg. Garbata zęb, wpadły jak szalone do stolicy Stanu, przewracając ludzi, bodąc i szcząc popłoch i spustoszenie. Wiele elegantów miejskich, musiało porzucić swą sztywną powagę i wdrapywać się na mury, drzewa i słupy. Woły rozwściekłe, lecz również przerażone, przedary się do samego centrum miasta. Do szpitala Sta Rita, wpadły wspaniały wół, goniąc za umykającym przed nim obywatelem i dopadłszy go, oporzadził z niezgorzej swą ofiarę, chociaż nie posiadał koniecznego do takich wyczynów patentu. Została zmobilizowana Straż Cywilna, która przy pomocy odważniejszych z pomiędzy mieszkańców wyszłała część wołów a część biednych czworonogów została zlasowana. Zastrzelono 45 wołów, 36 złapano, a 270 sztuk przebiegało ulicę i centrum i przedmieścia, szerząc spustoszenie.

Położenie mniejszości parlamentarnej według artykułu paulistańskiego dziennika

Dziennik „Estado de S. Paulo” zastanawiając się nad działalnością mniejszości parlamentarnej, w Izbie Federalnej, powiada co następuje: „Opozycja dotychczas, jedynie odkryła i wykonywała swój program — składający się z ataków na rząd i obmowy głowy państwa. Oto mówią między nami, z całą otwartością, nie jest to program mądry, ani taka polityka, nie może rekomendować stronnictwa nowoczesnego, ani nie może otrzymać miana narodowej. Nie może być również polityką brazylijską”. Następnie dziennik powiada, że opozycja

powinna jasno wyłożyć program swej działalności. By usprawiedliwić swą egzystencję nie wystarczy nienawiść, którą żywi do pana Getulia Vargasa, i dodaje: „Jesteśmy przesyleni nienawiścią osobistą. Jej to winniśmy wszystko złe, które nas gnębi, na długi czas, przed rewolucją, z roku 30-go. Opozycja jest tylko wówczas godną szacunku, jeżeli ma program lepszy od rządowego, lub gdy mając z rządem jednaki program, posiadają lepsze środki, wprowadzenia go w życie.

75 proc emigrantów z północy, analfabetami.

Dziennik poranny „A Batalha” donosi, że Stan S. Paulo został nawiedzony w pierwszym półroczu, b. r. 15-u tysiącami wychodźców ze Stanów północno wschodnich, z których 75 procent jest analfabetami.

Uwięzienie personelu „A Platéa”

Zostali uwięzieni, dn. 16-go b. m. różni redaktorzy, linotypiści i urzędnicy dziennika „A Platéa”, który jest organem urzędowym stronnictwa „Alliança Nacional Libertadora”.

Małoletni nie liczące więcej jak dziesięć lat, pracują ponad dziesięć godzin dziennie

Prasa paulistańska donosi o nieprawdopodobnych skandalach w fabryce „Cruzeiro”, utrzymując, że dzieci nie liczące jeszcze całych dziesięć lat, pracują, przy taniutkiej płacy, za nader lichym wynagrodzeniem, po dziesięć godzin dziennie. Fabryka „Cruzeiro” należy do firmy „America Fabril”.

Wypuszczeni na wolność

Dnia 18-go b. m. wypuszczono na wolność, redaktorów dziennika „A Platéa” i kierownika stronnictwa „Alliança Nacional Libertadora”, o których uwięzieniu donosiliśmy powyżej.

Rio

Dzień 5 lipca był w Rio de Janeiro dniem tragicznych wypadków. Samochód wojskowy przejechał niejaką Marję Borzoquill, matkę 7-go dziecka, która poniosła śmierć na miejscu. Dwa chłopcy, 7-letni Jose Cardinal i 8-letni Luiz Leite wpadli pod samochód, Obaj zmarli w Prompto Socorro. W czasie zderzenia się dwóch samochodów, odnieśli ciężkie rany inż. C. Pinto, pani Luiza Sonia i pewien szofer. 70-letni Francisco Borges został przejechany przez automobil i ciężko pokaleczony.

Bank Brazylijski zakupił w czerwcu 772,837 kg. złota, a mianowicie 491,037 od prywatnych osób, a 281,800 kg. z kopalni złota. Cały zapas złota Banku Brazylijskiego wynosi obecnie 10,544,441 kg. złota, wartości 2,396,540 funtów szterlingów papierowych. W ostatnim półroczu Bank zakupił 3,681 kg. złota.

Sport ma być podporządkowany opiece i kontroli państwa. Specjalne prawa mają regulować udział w zawodach międzynarodowych i igrzyskach olimpijskich.

Terorysty w Bahia usiłovali dokonać kilka zamachów dynamicznych. Policja przedsięwzięła ostre środki ostrożności.

Argentyna wyznaczyła stosownie do wniosku, postawionego w parlamencie, 20,000 pezów nagrody za najlepsze dzieło o Brazylii.

P. Prezydent Getulio Vargas ma wyjechać wraz z rodziną na dziesięciodniowy odpoczynek na fazendę Floresta, położoną niedaleko Juiz de Fora.

Do Rio de Janeiro przybyła grupa profesorów argentyńskich, by oddać wizytę swym kolegom brazylijskim.

Wielu postów federalnych podpisało orędzie, skierowane do rządu, prosząc o wyjaśnienie z jakiego powodu policja przepro-

wadziła szereg rewizyj w siedzibach różnych syndykatów klasowych i z jakiego powodu uwięziła wielką ilość osób.
Oficerowie wojska federalnego, którzy wzięli udział w posiedzeniu Aliança Liberal, zostali ukarani na mocy rozporządzenia ministra Wojny 20-dniowym aresztem.
Rząd Federalny udzielił Stanowi Paraná 216,000\$000 na unarodowienie nauczania publicznego.

Można dorobić się fortuny, niech napisze po informacji na adres poniżej wymieniony:
A. PARSA, Rua Faustolo 73, São Paulo. 53-5

Palla na porę zimową, z grubego, dobrego sukna, koloru jasnego lub ciemnego, z podszyciem nieprzemakalnym, szykownie wykończona. Cena specjalnie fabryczna 95\$ i 100\$. Palto z czarnego sukna, mocna podszewka, 110\$ z opłaconą przesyłką do innych miejscowości. Zamawiając listownie palto, prosimy podać, jaki numer palta zamawiający nosi lub miarę wzrostu. Również dokładny adres, na jaki ma być palto wysłane. Należytość prosimy wysłać wraz z zamówieniem. Sprzedajemy hurtownie i detalicznie.

COMP. POLHOS
Rua Sebastião Pereira, 9 - São Paulo 29-5
ZAKŁAD KRAWIECKI „ALFAIATARIA ECONOMICA”
Ubrania podług miary i gotowe.
Wincenty Pożerski właśc.
Largo Paysandú 26 - A - São Paulo

UŻYWANY
ofejalnie w wojsku
ELIXIR „914”
Po kilku dniach użycia tego lekarstwa zauważyć można:
1.)—Krew czystą, wolną od wszelkich nieczystości i dobry stan zdrowia.
2.)—Zniknięcie pryszczów, egzem, wrzodów, swędzenia, ran jęczących etc.
3.)—Zniknięcie zupełnie REUMATYZMU, bólu w kościach i bólu głowy
4.)—Zniknięcie objawów syfilisycznych i wszelkich niedomagań spowodowanych przez syfilis.
5.)—Zołądek i kiszkę w doskonałym stanie, bo „ELIXIR 914” nie atakuje żołądka i nie zawiera joduretu.
Jest jedynym lekarstwem czyszczącym krew, które posiada świadectwa szpitali od specjalistów oczu i chorób syfilisycznych.

POŚLIJCIE SWOJĄ MAŁĄ FOTOGRAFJĘ
lub pamiątkowy widoczek krajobrazu, a z niego zrobimy wam wielki, artystycznie wykonany portret. Wykonujemy powiększenia olejne, kredkowe („crayon”), porcelana, emalia i t. p.
ZAWSZE NOWOŚCI
Ramy owalne, szklą wypukłą lub zwykłą. — Cenniki, informacje lub przedstawiciela wysyłamy na życzenie natychmiast.
PRACA NASZA OBIEGA KULĘ ZIEMSKĄ
Odpowiadamy na listy w językach: polskim, czeskim, rosyjskim, ukraińskim, niemieckim, angielskim i we wszystkich językach romańskich i innych.
Zamówienia kierować na adres:
24-6 **Alegria, Caixa postal 1965 — São Paulo.**

WIELKA REWOLUCJAI
w przemyśle konfekcyjnym
UBRANIA GOTOWE I NA ZAMÓWIENIE PODŁUG MIARY
GARNITURY, PALTA, JESIONKI, PŁASZCZE GUMOWE NIEMPRZEMAKALNE, UBRANKA DZIECIINNE, SPORTOWE I T. P.
PO CENIE FABRYCZNEJ.
Z pomiędzy wielkiego wyboru, wymieniamy niektóre.
Garnitury gotowe:
Nr. 110, pół sukno, dobrze zrobione ..... 85\$000
„ 123, sukno krajowe ..... 100\$000
„ 214, dobre sukno i wykończenie ..... 120\$000
„ 218, ... 150\$000
„ 101, dobre sukno i staranne wykończenie ..... 200\$000 i wyżej.
Jesionki gabardinowe:
Nr. 891, kolor czarny, popielaty, ciemny ..... 85\$000
„ 393, kolor do wyboru ..... 160\$000
„ 359, ... 180\$000
Płaszczki gumowe nieprzemakalne:
Nr. 203, kolor kawowy lub biały ..... 135\$000
„ 204, kolor granatowy, popielaty, kawowy ..... 185\$000 i wyżej.
Palta w cenie od 95\$000 i wyżej.
Zamówienia wysyłamy do każdej miejscowości z przesyłką opłaconą. Zamawiając garnitur lub palto, należy wymienić, jaki numer ubrania zamawiający nosi. Jeżeli ubranie ma być zrobione ściśle podług miary, należy dołączyć miarę wzrostu, co każdy może uskuteczyć, gdyż na życzenie wysyłamy instrukcje, jak się miarę zdejmuje. Próbkę sukien wysyłamy za nadaniem nam na koszt 5\$000. Pisać można po polsku. Należytość za towar należy wysłać wraz z zamówieniem na adres:
COMP. POLHOS
Rua Sebastião Pereira 9 - SÃO PAULO.
(Potrzeba sprzedawców).

Relojoaria Progresso
246 Praça Tiradentes 246
Obok Ski P. Demeterka
Wszystkie naprawy zegarowe oraz biżuterji wykonuje się z największą punktualnością. Wszelkie naprawy oraz sprzedaż towarów są pod gwarancją firmy. Za złoto i srebro płać się najwyższe ceny, płaci się gotówką. Fabryka pierścieni-kół ślubnych. Ceny bezkonkurencyjne. Uprasza się uważać na firmę
RELOJOARIA PROGRESSO
Praça Tiradentes nr. 246

NOWOCZEŚNI TEMPLARJUSZE 35

Roder z fabryki pana Siedlickiego, no staraliśmy się robić dobre miny, ale wyobraź sobie, ten osioł mówił o rzeczach, których nie rozumie i krytykował nas, nie chcieliśmy robić awantury i musieliśmy pójść —
Dr. Lorenc śmiał się w duszy.
— Pewnie, że impertinent — rzekł doktor poważnie.
Baron zapalił cygaro.
— Nie chcę się więcej irytować — mówił dalej — ale jakto się dzieje, ah, zapomniałem po co przyszedłem. Co to dzisiaj z tą przechadzką po jeziorze? Cały nasz świat ma tam być, jakiś nowy statek, wspaniały wprost.
Lekarz był zamyślony.
— Pyszne dziewczęta będą tam, doktoru — mówił baron — możesz sam zobaczyć, można się zalecać i na honor, ah, pyszne towarzystwo.
— Pięknie, kiedyż się zaczyna?
— O pierwszej. Wiesz co doktoru, dziesiąta już, chodźmy do klubu, a stamtąd prosto na jezioro.
Lekarz zgodził się. Wycieczki po jeziorze były modne.
A dzisiaj, przy pięknej pogodzie, był nawet niezwykle napływ gości, a gdy doktor z baronem z klubu o pierwszej wyszli, widzieli na pokładzie już całe masy.
Wkrótce stali pod białym namiotem i przeglądali panów i panie.
Obydwuch nie bardzo znano. Baron krótko bawił w rezydencji, a lekarz nie wiele też miał znajomości.
Baron patrzył pilnie na wszystkie strony.
— Tam jest milioner — rzekł — tak, to on.
Dr. Lorenc patrzył.
— Ale zdaje się, że sam tylko — mówił zawiedziony Baron — nie widzę ani panny Siedlickiej, ani twej siostry. Ale zapytam się.
— Dobrze, zrób to.
— Bądź tak dobry i uważaj na me krzesło, zaraz wrócę.
Baron zniknął w tłumie.
Dzwonek zabrzmiał raz ostatni. I zaraz potem ruszył statek od brzegu, by przebyć kanał i dostać się na jezioro.
Śruba świstała, a wopa szumiała i szybko posuwał się statek. Lecz dr. Lorenc nie zważał na nic. Myślał o swych planach zbrodniczych.
Miał jeszcze w pobliżu numerowanego służącego, ten był niedaleko i szukał właśnie za pomocnikiem aptekarskim. Lecz miał inne plany. Dr. Lorenc myślał o Annie.
Wtem uczuł, że go ktoś ujął za ramię. Przed nim stała dobrze ubrana kobieta, wcale już niemłoda. Nie mógł poznać jej twarzy, bo gesty welon zakrywał ją zupełnie.
— Panie dr. Lorenc — brzmiał głos obcy na zupełnie.
— Moje nazwisko — odrzekł zdziwiony — z kim mam przyjemność?
— O tem dowie się pan później, teraz proszę za mną na chwilkę do kajuty.
Lekarz zaczął podejrzewać.
— Jeżeli ja nie wiem z kim mam przyjemność, muszę odmówić tego zaszczytu.
— Proszę iść — szeptała obca — rozchodzi się o bardzo ważne rzeczy, jeżeli pan nie pójdzie, to pożałuje pan.
Wtem nadszedł baron.

NOWOCZEŚNI TEMPLARJUSZE 38

— Każę panią zamknąć do domu obłąkanych.
— Wierzę.
— Nie drażnij mię pani.
— O, nie boję się, proszę spróbować, lecz najprzód dowiedz się pan o mym adresie.
Znowu zastanowił się lekarz. Gie miał pewności czy ona mieszka w rezydencji. Miała na sobie suknię podróżną, może przypadkiem znalazła się tu.
Ale ten dokument? czy miała—czy może przypadkiem dostała? Djabełska myśl przysłała mu do głowy.
— Czy zna pani pewnego pomocnika aptekarskiego?
— A gdyby to przypadkiem tak było? to co panie doktorze?
— No, chcę pani coś powiedzieć, proszę przyjdź do mnie, w czasie oznaczonym, naturalnie ze swym obrońcą, a pomówimy dalej.
— Tak pan chce?
— Tak—tak.
— No to ja nie przyjdę.
— Dlaczegoż nie?
— Bo boję się spotkać jakiego stryja, albo człowieka który nazywa się „Schulz” — brzmiała spokojna odpowiedź.
Lekarz cofnął się — wiedziała wszystko.
— Nie rozumiem nic, co pani mówi — zawołał.
— To nic nie szkodzi, ale ja rozumię.—odparła zimno.
Dr. Lorenc musiał się wstrzymać, by się na nią nie rzucić. Ale przypomniał sobie, że był blisko obrońca.
— Gdzie pani chce dostać pieniądze? — zapytał.
— Tu na statku!
Lekarz tupnął nogę.
— Widzę, że pani rzeczywiście oszalała. Przecież nie mam takiej sumy ze sobą.
— Ale ma pan kredyt.
— Co pani przez to rozumie?
— O, jestem dobrze poinformowana, pan Siedlicki, milioner, jest przyjaciелеm pana. on to robi dla pana.
— Głupota, on nie nosi zs sobą pieniędzy!
— O tem wiem lepiej.
Wtem strzeliła doktorowi dobra myśl do głowy.
Musiał się dowiedzieć, gdzie ona teraz mieszka, bo u niej musi być i ten pomocnik aptekarski.
— Pragnę pani coś powiedzieć — zaczął — gdy przybędziemy na miejsce, dam pani pieniądze.
— To na nic — odparła zimno — nie jadę do rezydencji.
— Tak — a gdzież więc?
— O, to chętnie by pan chciał wiedzieć? Nie panie doktorze, tego panu nie powiem.
Zacisnął zęby na to — jej nie można było podejść.
— Ma pan jeszcze jedną, nawet dwie godziny czasu — mówiła pani Schluter dalej — proszę się namyśleć, bo ja nie mogę zwlekać.
— Cóż pani zrobi?

Na wybory!

(Głos rolnika)

Kto czyta tejsze dzienniki, z pewnością zauważył ogromny ruch propagandowy rozmaitych partji, aby postawić swoich kandydatów na przyszłych urzędni-

lię, starajcie się połączyć w jeden blok polityczny który będzie silnym, a o ile silniejszym i zgodnym zatem i więcej z nami się będą sfery rządowe liczyć. Porzucicie swary i nienawiści które wam zostały wpojone przez rozmaitych inteligentów i obieżyświatów, którzy jak parszywa owca zarażają całe stado. I teraz się zjawia rozmaici zdrajcy, którzy dla jakiegoś ochłapu będą się starać was sprowadzić do dobrej drogi aby tylko samemu korzystać a później się ułotnić. Gdziekolwiek taki pan się zjawi to najlepiej sprawić mu porządne ianie (Nie radzimy! Red.) i wprowadzić go za granice miasta lub kolonii. Cóż nas to może obchodzić, że nasi przodkowie, tam w starym kraju za łby się czubili albo nawet i czubią, żaden z nich nie był lepszym, — ot silniejszy sponiewierał słabszego i na odwrót.

Najważniejszą sprawą w tych ciężkich czasach, zwłaszcza dla muniycypjów zamieszkałych przez obywateli pochodzenia obcego przeważnie trudniącego się rolnictwem, jest wybór prefekta a z nim razem kamarystów. Pamiętajcie że prefekta obiera się na 4 lata, a że obecnie będzie głosowanie tajne, nie powinniście się nikt kłapać tylko rzadzić się zdrowym rozumem. Dobry prefekt jest wszystkim. Zarządzając Muniycypjum czysto rolniczym powinien dbać pod każdym względem o rozwój rolnictwa, powinien dbać o dobre szkoły i nauczycieli, popierać przedsiębiorstwa, zniżać podatki gdzie się należy a podwyższać gdzie jest racja po temu. Od dobrego prefekta zależy dobór wszystkich innych urzędników danego muniycypjum, to jest sędziego, promotora, tabeliona, delegata polityki i t. d. Będzie on dbał o to, aby pod jego władzą nikt nie wyżył nieuczciwie. A zatem powinno się wybrać człowieka z pomiędzy swoich takiego który pod każdym względem zasługuje na to ważne stanowisko. Nigdy nie powinno się wybierać człowieka obcego na prefekta, choćby on wam obiecywał złote góry, niech by sobie był nawet doktorem albo senatorem a potrzebny Muniycypja będą mu obec, nawet przy najlepszych chęciach nie korzystnym nie działa. Widziało się przed rewolucją gdzie pod protekcją rządu wysłało pre-

fekta, jakiegoś intruza z obcego stanu, który się rządził jak szara gęś i w wielu miejscowościach przez 4 lub 8 lat swoich rządów tylko cofnął wstecz całą gospodarkę, a rolników i robotników pochodzenia obcego traktował jak poddanych. Strzeżcie się popaść w stare grzechy.

Z kolonii Ipiranga.

Dnia 13 Maja doszła nas żalobna wieść, o śmierci Budowniczego Polski, Marszałka Józefa Piłsudskiego. Wieść ta wywarła na nas głębokie wrażenie, wprost wierzyć jej nie chcieliśmy. Niestety! okazała się prawdziwą. Po sprawdzeniu bolesnej wieści, pierwszym czynem miejscowego T-wa Związek było odwołanie zapowiedzianej na 1-go czerwca zabawy, oraz zarządzenie sześciotygodniowej żałoby. W dniu 2-gim czerwca przybył do nas pan Bemowski, przysłany przez C. Z. P. celem urzędowania Akademji na cześć Wielkiego Wodza. W dniu tym cała kolonia Ipiranga zebrała się w sali szkolnej T-wa. Odśpiewano kurtynę i — na scenie ukazał się portret zgasłego Marszałka przybrany przez dzieci szkolne w wieńce tuij oraz czarne wstążki. Po obu stronach portretu ustawili się uczniowie miejscowej szkoły. Uroczystość rozpoczęła się odśpiewaniem hymnów. Potem p. Bemowski wygłosił odczyt o życiu i czynach Marszałka Piłsudskiego. Oglęboka cisza panowała w sali. Ciszą ta oddawaliśmy hołd Temu, który całe życie poświęcił dla Ojczyzny. Po odczycie dzieci szkolne odśpiewały kilka patriotycznych pieśni i deklamowały wiersze stawiące czyny nieodżałowanej pamięci „Dziadka“. Na zakończenie skromnej uroczystości, lecz podniosłej uroczystości odśpiewali wszyscy zebrani „Boże coś Polskę“, poczem wszyscy zebrani złożyli podpisy kondolecyjne. W dniu 24-tym czerwca staraniem T-wa Związek, i miejscowego komitetu kościelnego została odprawiona w kościele w Guajuvirze Msza św. za spókoj duszy s. p. Marszałka. Pomimo, iż był to dzień powszedni, skromny kościół był zapelniony. Cała kolonia z Zarządem T-wa na czele, wzięła udział w nabożeństwie. Były także dzieci szkolne ze swą nauczycielką,

Mszę św. odprawił Wielebny Ks. Noch proboszcz z Araukarji, przyczem wygłosił okolicznościowe kazanie, sławiąc Zmarłego, oraz zachęcając nas do naśladowania Go w miłości Ojczyzny naszych ojców. (Załączyc należy iż W. Ksiądz Noch odprawił nabożeństwo bezinteresownie, za co Mu na tem miejscu składamy „Bóg zapłać“).

W ten sposób kolonia Ipiranga poświęciła dwa dni wyłącznie ku czci Marszałka Piłsudskiego, a pamięć o Nim, i o Jego wielkich czynach pozostanie w naszych sercach do końca dni naszych. Henryk Wagner

HURT DETAL
100 cygar 7\$500
Famy od 5\$000 do 20\$000
Isqueiros od 2\$000 do 25\$000
Kamienie, części itd.
Karty do gry od 3\$500 do 6\$500
Florecki-Charutaria Liberty

Poszukiwanie
Poszukuję Leopolda Sliwowski, ze względu na bardzo ciężką chorobę żony. Ktokolwiek by wiedział o wyżej wymienionym, proszony jest o łaskawe zawiadomienie pisemne lub ustne: Edmond Fischer calle G-ral Rocca 547 Avellaneda Buenos Aires, Argentyna.

Na sprzedaż
Samochód „Chevrolet“ marki „Corða“ w dobrym stanie, za cenę 3.200, oraz dom drewniany w nowoczesnym stylu 7 1/2 na 12 m. z terenem 11 x 38 za 16:000\$ przy ul. Francisco Torres, nr. 665.

PIANISTKA
dyplomowaną przez Akademię Muzyki Parańskiej mistrza A. Melillo udziela lekcji, przygotowuje do Konserwatorium oraz na życzenie w krótkim czasie naucza lekkiej muzyki po niskiej cenie.
Rua Ignacio Lustosa, 776

Potrzeba służącej do wszelkich robót w domu dystyngowanego małżeństwa. Pierwszeństwo mają osoby znające się na gotowaniu. Zapłać dobra, stosownie do zdolności. — Zgłaszać się na Av. Iguacu, Nr. 1830.

CASA DE RENDAS
Zawiadamiamy Szan. Kolonje Polską, iż z dniem 1-go lipca otworzyliśmy sklep pod firmą „CASA DE RENDAS“ przy Av. João Pessõa, 107. Sprzedajemy po cenach hurtowych koronki roboty ręcznej i fabrycznej, bieliznę, pończochy, artykuły wełniane i toaletowe oraz różne drobiazgi. CASA DE RENDAS — Av. João Pessõa 107. MÓWI SIĘ PO POLSKU. 3 30 3

FABRYKA OBUWIA A T A B MIGUEL S. ATAB
Traquessa Oliveira Beila, Nr. 17 — CURITIBA PARANA
Posiada zawsze na składzie ogromny wybór obuwia męskiego, damskiego i dziecięcego po cenach bezkonkurencyjnych. Przyjdźcie i przekonajcie się! Wielki wybór nowych kapeluszy.
TINTURARIA „POLONIA“ RUA BARÃO DO RIO BRANCO, 627.
Posiada na składzie ubrania nowe i używane, palta i piaszcze wszelkiego rodzaju; kapelusze, koszule i inne drobiazgi sprzedaje po cenach bezkonkurencyjnych. Pranie i farbowanie ubrań i kapeluszy.

FABRYKA WÓDEK I LIKIERÓW Roman Bieliński i Ska
Rua Pedro Ivo 426, esquina Barão do Rio Branco TELEFON 88. Curitiba — Paraná.

POLECA POLSKIE WÓDKI:
Wódka zubrówka Wódka pomarańczówka
Wódka cytrynkowa Wódka stołowa
Wódka żołądkówka Wódka imbirówka
Wódka guaco Likier kakaowy
Likier ananasowy Likier malinowy.
Wódki wyrabiane na chemicznie czystym spirytusie, bez przykrego zapachu i szkodliwych olejków eterycznych. Wódki polskie rozlewane są w białe francuskie butelki z piękną etykietą, przeto przystają każdy stół biesiadny. W każdym domu polskim, na każdym weselu, chrzcinach, zarczynach, czy też innym przyjęciu, powinny być polskie wódki. Kto polskie wódki pije, ten długo i zdrowo żyje. Tuzin butelek wódek, bez różnicy gatunków, łącznie z opakowaniem kosztuje 36\$000, loco stacja Kurytyba. Biuro główne. COMPANHIA PASTORIL — Praça Ozorio — esquina Rua Cabral. — Telefon 1072. — Curitiba — Paraná.

36 NOWOCZEŚNI TEMPLARJUSZE

Obca znika. — Miljoner jest sam — mówił — panie pragnęły zostać w domu, no, doktorce, jakże tam? Pan Siedlicki prosi nas na szklanę wina do swego namiotu. Doktor Lorenc podniósł się. Oświadczył gotowość, chociaż ciągle myślał o obcej. Kto to mógł być? W zamyśleniu podążył za baronem. Milionerowi sprawiało to przyjemność gdy mógł kogoś znacznego ugościć. — Ach, jak się cieszę! — zawołał pan Siedlicki — to bardzo dobrze, sami jesteśmy. bez pań i to ma w sobie pewien urok. Ale moi panowie powróćcie. Puff! kropla szampana, aż na ścianę namiotu apadła. Baron grał rolę przekonanego o swej godności człowieka. Czynił wszystko, by w zapomnienie poszło jego zachowanie się na polowaniu. Ale pan Siedlicki nie łatwo dał się oszukać. Już rano wypił szklanę wina za dużo, mówił tak więc otwarcie, jak nigdy. — Wiwat kochany baronie — wołał — a gdy jeszcze raz będziesz pan na polowaniu, to będzie trzeba przy drzewach ustawić drabiny, ha, ha, to pan będzie mógł wyjść na nie, nie narażając się zbytnio. — Musi się mieć przecież widok — mówił niechętnie baron. — Pysznie, wspaniale — śmiał się pan Siedlicki — tylko nie tak wysoko, bo gotów kto pomyśleć, że to wiewiórka. Właśnie chciałem pana zastrzelić. Baron wzdygnął się. — Ależ panie. — Proszę darować na chwilę — rzekł nagle doktor Lorenc — widzę znajomego, z którym muszę pomówić. — Ale wróci pan? — Zapewne, wkrótce! Lekarz poszedł zwolna po pokładzie. Postanowił sobie rozmówić się z nieznaną. Teraz wzeszedł po schodach wiodących do kajuty. Pod spodem panowała cisza i spokój, bo wszyscy ludzie byli na pokładzie. Lekarz zaglądnął do jednej kajuty, była próżna. Poszedł do drugiej i tu zastał zawaloną damę. Naraz wydało mu się, że zna ją — ale gdzie ją widział, nie mógł sobie przypomnieć. W tem i ona podniosła oczy. Cofnąć się już nie było można. — Proszę siadać panie doktorze — rzekła — mam do rozmówienia o czemś. Głos jej brzmiał zupełnie inaczej. Wtem on zerwał się. Ale teraz poznał ją, pani Schluter! — Tak, ja jestem. Jego twarz ściągnęła się. — Nie trzeba się więc było trudzić — rzekł grubiańsko — z panią nie mam nic już do czynienia. Tak pan myśli? — Pewnie — moje zdanie wypowiedziałem już wtedy, gdy pani ostatni raz u mnie była. Odwrócił się i chciał odejść, gdy wtem zabrzmiał jej głos: — Panie doktorze, proszę zostać, bo pan pożałuje, rozchodzi się o istnienie pana. Teraz stanął on. — Co? — rzekł — pani może chce mi grozić? Czy za tę dziewczynę, za tę dziewczę dla wszystkich.

37 NOWOCZEŚNI TEMPLARJUSZE

— To nie prawda — Jadwiga nie jest taką! — Proszę milczeć — przerwał jej — nie jestem pani nic winien. — O, jednak może więcej niż pan myśli! — rzekła pani Schluter zimno. — Co, czy za tą dziewczuchę? Wtem podniosła się pani Schluter. — Jeszcze jedno takie słowo, a dzisiaj wieczór znajdzie się pan w więzieniu. — Nędzna kobieta — drwią z ciebie razem z twoją siostrzenicą. — Dzisiaj chodzi o co innego — rzekła na to spiesznie — nie o Jadwigę. — O cóż rajfurko? Pani Schluter zadrziała z wściekłości. — Nazywaj mnie pan jak chcesz — rzekła zimno — to jeszcze poniz się, mówiąc z mordercą. — Ostrożnie mój panie — zabrzmiał jakiś obcy głos. Szybko odwrócił się. Widział znikającą jakąś postać męską, ale rysów nie poznał. — Kto to? — zaryczał — cofnij pani swe słowa. — Nie, mam dowody na papierze. Nagle rozjaśniło mu się. Bez wątpienia ta kobieta wiedziała coś o tym nieszczęsnym dokumencie, znała widocznie pomocnika aptekarskiego. — Pan mi nie może zrobić — ciągnęła pani Schluter — wiem więcej niż oam myśli. Aby pan i ja mnie nie dopuścił się jakiej zbrodni, na to mam obrońcę. — Czy pan zrozumiał? — Djablico! — Co pani chce? — Pieniądz! — odparła. — O tem wiedziałem — szczydź — ale nie panie dostanie. — No, o tem pan nie może rozstrzygać. — Zrobilem już to. Zakweffiona podniosła się. — Niech się pan nie waha — rzekła — bo źle się skończy. Dwa razy zapłacił pan już za milczenie i teraz pan to zrobi. — Nigdy! — O, pan się namyslił. — Drwię z groźby! Wtem podniosła ona głowę. — Panie doktorze, proszę uważać. Mężczyzn którzy ci dotychczas grozili, nie bałeś się, bo to byli ludzie, czyhający na intezes. Lecz ja mam powód do zemsty. — No — rzekł, by zyskać na czasie — czy żyje jeszcze ta dziewczyna? — Żyje i to w nędzy. Nie dalem jej na pastwę światu, lecz to mię kosztuje. Pan daleś coś na to, ale teraz na podstawie tego dokumentu, za dam sumy takiej, by Jadwiga nigdy bieda nie zaznała. Teraz patrzył on z namysłem. — Ile pani chce? — Dziesięć tysięcy reńskich. Wykrztusił ze siebie krótki śmiech. — Czy pani oszalała? — Dotychczas jeszcze nie i nie spodziewam się tego. Dr. Lorenc przystąpił szybko do niej.

GUSTAW MORCINEK

SPOTKANIE

(Fragment z powieści p. t. „Ondraszek”)

Ondraszek wrócił do domu obdarty, chudy i głodny. Ojciec uniósł się gniewem. Lecząc kiedy Ondraszek uchwycił jego podnieszoną pięść i odrzucił ją mocno, a potem warknął: — „Nie waż się uderzyć...” — wyszedł, trzasnąwszy za sobą drzwiami, gniew jego przemienił się w żal.

— Toś ty taki... myślał z gorąca. — Toś ty taki? — Przeszła matka i jęła przedkładać. — Skrzywdził cię go zli ludzie. — Wiedzieli przecież, że to syn wolnego chłopca... że to nasz synek najmilszy... A naigrzywać chcieli się z niego, rynek zamiatacz! kawał! Pomyśl stary! Nasz Ondraszek miał rynek zamiatacz!... Mój święty Boże!

— Nie zdolała jednak przekonać Szebesty. Długo słuchał, patrząc w swoje myśli. A im goręcej stawała w obronie syna, im goręcej usiłowała jego winę pomniejszyć i wytłumaczyć, Szebesta tembardziej zapiekał się w uporze. Tamten zaś bowiem zniknął, a nowy gniew porwał w jego sercu. Ujęł mu to nawięź przynosiło. Żal upokarzał go, gniew napędnął poczuciem siły.

— Ja mu pokażę! — rzekł wkońcu, gniotąc w dloni cynowy kubek. Camratek mu się zachciał. — Za parobka będzie u mnie, wolani będzie jeździł, gnój będzie w polu kładł, drzewo rąbał... A jeżeli wie, to... i trzasnął pogiętym kubkiem o podłogę.

Pod wieczór Ondraszek przyszedł do izby. — Ty!... rzekł twardo ojciec. — Jutro zaprzęgniesz woły do wozu i pojedziesz do lasu. Z Plintą pojedziesz!... Po drzewo!

— Nie pojedę! — Co?.. Ty nie pojedziesz? — Nie pojedę! — Szebesta zerwał się z poza stołu, postąpił do Ondraszka. Oto ujmie go w twarde łapy, rzuci na ławę i złożonym w dwoje powozem zesmaga. Będzie tak długo, dopóki starczy sił. A potem sponiewieranego cisnie do kąta. Niech pozna ojcową wołość!

— Więc nie pojedziesz? — wykrztusił, bo dusił go rosnący gniew. Stępnął szybko na ścianę, zerwał przygotowany powrót, ujął krzepczy wyjąca twarz!... Zamierzył się. — Zanim jednak uderzył, Ondraszek odskoczył, porwał nóż ze stołu.

— Spróbuj!.. Spróbuj!.. — sykając. W oczach błysnęły ognie, twarz skrzywiła się, zęby zacisnęły. — Ty... zbroju... wybetkotał, rażony przerażeniem — To ty nożem!.. na ojcę? — i porwany nagłą furją runął na syna. Ujęł się za bary, zwałił na podłogę i teraz jęł się tarzając pod niego, mocować, stękając z wysiłku. Wytrącony nóż potoczył się z brzękiem. Ondraszek, przygnieciony ciężarem ojca, związał się pod nim, kopnął, gryzą, ojciec zaś dołat ujął go za włosy, przytrzymał go za głowę u podłogi, a drugą pię-

„OŚWIATOWIEC”

Organ Centralnego Związku Polaków w Brazylii

DODATEK MIESIĘCZNY DO „GAZETY POLSKIEJ W BRAZYLIJI”

ROK I. LIPIEC 1935 r. Nr. 7.

DO NASZYCH CZYTELNIKÓW

Powoli realizujemy nasz program: przekształcenia „Oświatowca” z urzędowego komunikatu, zawierającego same suche sprawozdania w żywy, pełen treści oświatowy miesięcznik oświatowców, ale i wszystkich innych myślących i kochających piękno ludzi. W numerze tym jeszcze bardziej podkreślamy nasze ambicje w kierunku rozbudowy działu literackiego, nie zaniedbujemy wierszy i kontaktów z Czytelnikami, który uważamy za najważniejszy z działów, tylko... to już od Was Kochani Czytelnicy zależy. I tu właśnie, na pierwszej stronie „Oświatowca”, zwracamy się do Was z gorącą prośbą: PISZCIE DO NAS! Piszcie, czy Wam się podoba nowa treść pisma, co się nie podoba, czego brak, co chcecie, czego nie chcecie i t. d.

Mając Was obok siebie, zrobimy z tych małych czterech stronicek pismo godne wielkiej i rozumnej POLONJI BRAZYLIJSKIEJ.

A WIĘC DO PRACY!

Prosimy o kontakt! Prosimy o współpracę! Mamy w Brazylii tylu piszących! Żądamy tylko jednego: w naszym piśmie nie miejsce na walki osobiste, tu nie będzie miejsca na prywatne wypadki na cudze podwórka, nie będzie tak popularnych (myślimy o Australii) „wykańczan” etc.

Tu piszemy i pisać będą Ci, których interesuje Piękno, Postęp i Nauka. A więc do pracy!

REDAKCJA.

Z CYKLU „TANCE”

M A Z U R

Hej! muzyko! Rznij od ucha! Będzie mazur-zawierucha!

Uha!

Niech z podłogi leć wiora, My tańczymy dziś mazura.

Uha!

Sala tańców... step przed nami... Naprzód! Para za parami.

Uha!

Z życiem! Z życiem! Bez pamięci! Niech w obręku świąt się kręci.

Uha!

Naprzód wiara... czasu szkoda. Poprzez życie... rok za rokiem mazurowym płynimy krokiem.

Uha!

Jak ten wichler gdzieś na stepie, W dłoni tylko dłoń się trzepie, Waż się zwinąć w wielkie kolo, Pan wodzirej marszczy czoło.

Uha!

„W prawol W lewo!..” L... przerwali. Naprzód! Naprzód! Mazur wali.

Uha!

Niema przeskóbi! Znikły ściany. Ach! hop dziś! dziś! To są tany.

Uha!

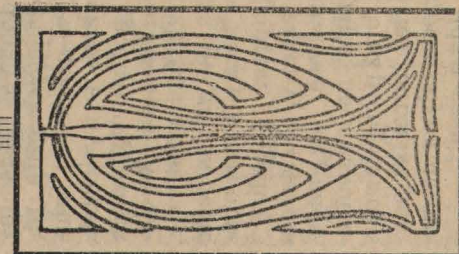
Póki siły! Póki ducha! Hej! Walenty — rznij od ucha!

Uha!

Co nam zrobi śmierć-kostura! Wszak tańczymy dziś mazura.

Uha!

MARJA BOHDAN - NIEDENTHAL.

Odpowiedzi Redakcji

Pani Marja Bohdan-Niedenthal Kurujuba. Listu Pani z braku miejsca nie będziemy mogli umieścić w lipcowym numerze, może Pani zgodzi się na wydrukowanie w sierpniu? Jednak sprawę poruszoną przez Panią postaramy się zatawić już teraz, zawiadamiając ją o rezultacie.

Serdusznie Pani dziękujemy za pozwolenie wydrukowania Jej wiersza p. t. „MAZUR”.

Kiel. Siabroniul Tres Barras. Adres: Ilustracji Szkolnej jest następujący: Warszawa ul. Wybrzeże Kosciuszki 35. Ostatnio administracja Ilustr. Szkolnej obniżyła bardzo cenę pojedynczych obrazów do wyboru, sprzyjając je po 20 groszy za sztukę.

Na żądanie administracja wysła bezpłatnie katalogi obrazów. W katalogach znajdzie Kolega warunki pręnumeraty stałej „Ilustracji Szkolnej”.

Pani S. A. Kurujuba. Szkoda, że Pan zastrzegł się, żeby „broń Boże” nie drukować Jego listu; jest bardzo ciekawy i na czasie, chętniebyśmy go umieszcili w sierpniowym numerze. A może Pan... się namyślił? Czeka!

Prosi Pan w swoim liście o coś z najnowszej literatury polskiej. Jakby odgadyując życzenie naszych Czytelników, dajemy dziś Morcinka. Jest to obecnie jeden z najpopularniejszych autorów Młodej Polski.

Wszystkich Czytelników PROSIMY o wzięcie do serca naszego apelu, umieszczono go na pierwszej stronie pisma.

Doł. Baranicki z Afonso Pena uprzejmie zawiadamiamy, że próba Jego została spełniona i żądany śpiewnik jest do dyspozycji w kancelarii C. Z. P.

zimna i chuda. Chłód jej wyczuł jako zapowiedź kończącego się życia. I w tej samej chwili ujrzał się jakoby na progu oświetlonej izby, noc. W głębi jej czarne wichry skoczyły rozkołysane drzewa szumią wycząc, przelazły czarnej wody, deszcz przelazł, jedynostanie, a droga, którą mu pójść wypadnie, przemieniła się w grząskę bajora, wertypy, zapadła i wzdolce, których diabły siedzą, a wisielce kołyszą się na skrzypiących galeziach.

Zduśł w sobie łęk, przydeptał mocno. Pozostała jedynie dziwna pustka, dręcząca i pełna żalu.

— Nie umrzesz, mamulko! — rzekł wzruszony, siląc się na spokój.

— Umrzę, syneczku mój jedyny, umrzę!..

— Skądbyście mogli wiedzieć? — Bo oto zdzierałem się, i widziałam cię, jak szedłeś przez moją izbę. Tam ze szynkowni wyszedłeś. A tu za tobą szła taka wielka, wysoka stwora po biatą odzianą. Przyszła do mnie, nachyliła się nademną, potoczyła mi dłoń na pierś. A dłońe były ogromnie zimne. A wiesz... ta biata stwora, to śmierć była!..

Oglądając się Ondraszek, bo mu się zdawało, że tamta biata stwora istotnie jeszcze czai się w kącie.

— A ojcze! — Powiada, że znać cię nie chce!.. Zły duch go omanął!

— Ojciec... — warknął Ondraszek, lecz nie dokończył, bo wyraził na swojej dłoni chłodną dłoń matki.

— Ale on ci przebaczył!.. Gdy będę umierał, to ci przebaczył!.. Po tem znowu pośle po ciebie Plintę z mazur... i wydobyla spod poduszki mały woreczek, rozwiązała i wysypała z niego niekształtne pieniążki.

— To mój inkuiz!.. — uradował się Ondraszek na proggu. — Snać zgnubieś go!..

— Tak, zgubiłem!.. Ale kiedy? — Gdyś do domu wstępował, wracając z Przyborza!..

— Ojciec idzie!.. Wójciczek!.. zawołał z szynkownego proggu Plinta, co przy płocie warował. W głosie jego czaiła się obawa.

Ondraszek głośną matkę potwarzy i wyskoczył przez okno. Równocześnie w szynkowni trzasnęły drzwi i jęła skrzypieć podłoga. Ondraszek przyczaił się w mrokach pod oknem i słuchał.

— Daj Boże dobry wieczór! — postępnął twardy głos ojca.

— Daj, Panie Boże!.. — odpowiedział Plinta i Matka.

— No, jak tam?

Ondraszek nie słyszy odpowiedzi matki. Z otwartego okna dochodzi tylko ciężkie sapanie ojca. Teraz krzesło skrzypi pod nim.

Przez okno sączy się słaby odblask gorzącej świecy na stole i mdły zapach naparu z ziół leczniczych.

— Ty, Plinta!.. — dobiega Ondraszek z ciepłym wołaniem ojca.

Centralny Związek Polaków w Brazylii

Zarząd Centralnego Związku Polaków w Brazylii komunikuje, że IV Sejmik wybrał następujący nowy skład Zarządu na dwuletnią kadencję:

Prezes p. Romuald Krzesimowski
I Viceprezes p. Józef Piekarski
II „ „ Marcin Jaruga
III „ „ Stefan Sobczak
IV „ „ Wład. Stabrowski
Sekretarz Generalny p. St. Hessel
I Sekretarz p. Józef Cwikła
II „ „ Tadeusz Wątroba
I Skarbnik p. Adam Kowalski
II „ „ Marjan Śliwiany

RADA NADZORCZA

Cenzor p. Albin Wątroba
Członkowie: p. Bol. Mizerkowski
„ Rudolf Papla
„ Tadeusz Grembecki
„ Antoni Bortuch
„ Wł. Grzybowski
„ Józef Wiśniewski
„ Bol. Węclewski
„ Urbański

WYDZIAŁ OŚWIATOWY

Przewodniczący p. Jan Barański
Członkowie: p. Albin Wątroba
„ Stan. Gliszczyński
„ Stefan Gontarski

WYDZIAŁ OPIEKI SPOŁECZNEJ

Przewodniczący p. Julian Barański
Członkowie: p. Ignacy Sklarski
Delegatka Z.P.O.K.
p. Jan Sikorski
p. Jan Furmaniak
Sekretarz Generalny CZP.
Stanisław Hessel

Tow. Kulturalno-Oświatowe im. I. Paderewskiego

Dnia 7-7-35 odbyło się w Tow. Kulturalno-Oświatowym im. I. Paderewskiego nadzwyczajne walne zebranie, na którym został wybrany nowy zarząd, na II-gie półroczcie b. r.

W skład zarządu weszli następujący panowie:

Prezes Michał Kalinowski
Wice-prezes Jan Świszcz
Skarbnik Wacław Froczak
I Sekretarz Konstanty Wolański
II Sekr. Edward Czerwonka.
I Bibliotekarz St. Czerwonka
II Bibliot. Ludwik Woźniak
Komisja Rewizyjna: p. p. Bolesław Mizerkowski Aleksander Majewski Józef Ruszyński
Komisja Szkolna: PP. Andrzej Brenda Zofia Wątrobianka Ludwik Czynczyk.

ZARZĄD

Nasiona tuzin 2\$000
Nasiona polskie na gramy
Chmiel Polski
Kule 32-38 krótkie, długie
Grzebień od 1\$000
Szczotki do zębów od 1\$500
Pasty do zębów od 2\$400
Floreciki — Praca Tiradentes, 305

NIE ROB DOŚWIADCZEŃ!!! JEŻELI POTRZEBUJESZ OCZYŚCIĆ KREW

UŻYJ ELIXIR DE NOGUEIRA
Farmaceuty chemika — JOÃO DA SILVA SILVEIRA
Pokonuje SYPHILIS we wszystkich okresach: WYRZUTY, RANY WOGÓLE, REUMATYZM, ECZEMY.
Zalecany przez najlepszych lekarzy!!!

Zadaj zawsze i wszędzie najlepszą, najczystsza i najtańszą kawę „LIBERAL”. Do nabycia we wszystkich sklepach. Zawiadania się Śs. Rodaków, że kupuje się wosk, miód, skórki zwierzęce i wosien koniski, Placi się najwyższe ceny.
Rua Marechal Floriano Peixoto 1186 — Telefon 9-5.

CAFE LIBERAL
O MAIS PREFERIDO

UM SO' TIPO FONE: N° 95 SABOROSO
UMA SO' QUALIDADE AROMATICO
UMA SO' ESPECIALIDADE GENUINO

GRANDE TORRETAÇÃO E MOAGEM DO CAFE LIBERAL
H. ROBERTO MICHELIS
CURITIBA, RUA MARECHAL FLORIANO PEIXOTO, 1186, PARANA

Główny depozyt kawy „LIBERAL” „Armazem Focuz” T. Kulba
Praca da Ordem 30 i w sklepie spożywczym Gontarskiego — rua Alferezes Poli, Nr. 1199 — Tel. 6-7-2. 25-6m

Zbiórka na budowę szkoły w Cruz Machado

linha Pinhão, Parana, przeprowadzana przez Tow. Ośw. „Łączność i Zgoda”.

DOTYCHCZASOWY WYNIK:
Lista Nr. 1) Cruz Machado 71\$600
“ “ 2) Irali 53\$500
“ “ 3) Gonçalves Jr. 112\$000
“ “ 4) Rio Bonito 40\$800
“ “ 5) Alto da Serra de Nogueira 40\$500
Razem: 318\$400

Związek Polski w Kurytybie

Zarząd Związku Polskiego zaprasza wszystkich członków na Walne Półroczne Zebranie, mające się odbyć dnia 28 b. m. Początek o godz. 2-jej popoł. Ze względu na ważne sprawy do załatwienia, uprasza się o liczny udział.

Za Zarząd Sekretarz: Franciszek Sielski

POSZUKIWANIA

Za pośrednictwem Konsulatu Generalnego R. P. w Kurytybie poszukiwane są następujące osoby:

DEMCIUCH MICHAŁ, urodzony w Żelechowie Wielkim, ostatnio zamieszkały w kolonii Marques de Abrantes, poszukiwany przez Olge Polowicz;
KOSIĘWSKI STANISŁAW, ze wsi Marukowo, pow. Węgrowiec, ostatnio przebywał w Argentynie i Urugwaju, poszukiwany przez rodzinę;
KRUPA STANISŁAW, syn Franciszka i Marjanny, urodzony w Nowej Wsi, pow. Biłgoraj, lat 39, ostatnio zamieszkały w Kurytybie, Rua Saldanha Marinho Nr. 61;
STARUJ STEFAN, ze wsi Czabachy, powiat Prużana, ostatnio zamieszkały w mieście Rio Grande.

Każdy kto posiadałby jakieśkolwiek wiadomości o miejscu pobytu i losie wymienionych osób, proszony jest o doniesienie o tem pisemnie lub osobiście Konsulatu Generalnemu R. P. w Kurytybie (Rua André de Barros Nr. 228).

Aptekarkę, która przybyła niedawno z Polski i rozmawiała z fisksem i farmacją, upraszam w jej własnym interesie polatywać się do mnie do Arankarji.
Dr. Antoni Mączewski.

Franciszek Wodzik ADWOKAT

Prowadzi wszelkiego rodzaju sprawy sądowe, handlowe i spadkowe, oraz udziela odpowiednich informacji.
Biuro przy ul. Dr. Flores n. 91 czynne od 9 do 11 i od 2 do 4.
PORTO ALEGRE
Dla Rodaków zniżka.

Wynajmę duży dom z 3-a latami gruntu, położony 5 minut od bndy we Villa Guayra za 45\$000 miesięcznie.
Floreciki — Charutaria Liberty Praca Tieadentes 305.

Nowy okres egzaminów

GIMNAZJUM NOVO ATENEU

ma zaszczyt zawiadomić Sz. Rodziców, że przyjmuje się kandydatów do składania egzaminów na rok 1935. Także przyjmuje się uczniów i uczennice na wolny 3-ci kurs, który uprawnia do studiów na Uniwersytecie Parzańskim. Do tego kursu składanie egzaminów nie jest wymagane kursy dzienne i wieczorowe.

Bliższe informacje: ul. Aquidabam 278 Kurytyba.

„A BRANDINA”

Wielka parowa fabryka cukierków pierwszorządnych, pastylek gumowych pomadek i t. d.

Cukierki maslinowe, kokosowe, migdłowe, cytrynowe, ananasowe, truskawkowe, bananowe, mleczne i gumowe. Oprócz tych są jeszcze inne gatunki specjalne, nowego formatu, które w każdej chwili można nabyć po cenach bardzo przystępnych. — Upraszają się Szanownych Rodaków o łaskawe przekonanie się, że są najtańsze i najlepsze w Kurytybie. Każdy Polak powinien kupować tylko cukierki z polskiej isbryki „A BRANDINA”.

Specjalność fabryki: Jaja cukrowe!
BRACIA SOBANIA

Rua Nunes Machado, 340-304
Curityba - Telefon, 1423 - Parana.

Polska Jatka

„AÇOUQUE PAULISTA”
Rua Ermelino de Leão esquina Candido Lopes — CURITYBA —
Poleca codziennie świeże mięso w najlepszych gatunkach — Mięso wołowe różnych gatunków, cielęcina i wieprzowina. Smalec, wędliny i inne wyroby mięsne. Ceny konkurencyjnie niskie.
Na zamówienia telefoniczne odsyła się do domu.
TELEFON 283.
Rozmawia się w kilku językach: polskim, portugalskim, niemieckim, rosyjskim, litewskim, ukraińskim. 22 33

ALFAIATARIA DO POVO Dominika Kureckiego zawiadamia klientelę, iż pracuje nadal w fachu krawieckim, przy ulicy Dr. Muricy Nr. 397, wykonując garnitury sukienne, począwszy od 120\$000. **ROBOTA GWARANTOWANA.**

BALSAM Sta Helena
BÓL PIERSI
REUMATYZM
BÓL ZĘBÓW
NEURALGJA
ZACIECIA, SHALECZERIA
BÓL USZU
KŁÓCIE
ŚWIEŻE RANY

Casade Saude SÃO FRANCISCO

DOM ZDROWIA — KLINIKA PRYWATNA
CURITYBA, ULICA SÃO FRANCISCO, 25
DR. JORGE MEYER FILHO
Na sposób nowoczesny urządzona klinika. Wzorowa czystość i higiena. Uprzejmość. — Ceny przystępne. Nowoczesny aparat Roentgena. — Szluzowe ultra-fioletowe promienie słoneczne. — Zystoskopia i t. d.
Specjalność: Operacje, leczenie chorób kobiecych, pomoc przy porodach, stosowanie sztucznego pneumatotax w cierpieniach płuc.
Godziny przyjęć: od 10 do 11,30 i od 4 do 6 wiecz.

KUPUJCIE NA RATY WYŚMIENIE ZIEMIE na Kolonii „NOWA WOLA”

Klimat zdrowy — Dobre urodzaje —
Obfitość czystych wód źródłanych
Na „Nowej Woli” udają się i dobrze plonują:
WSZELKIE ZBOŻA
ZIEMIANKI
ROŻNE WARZYWA
DRZEWA OWOCOWE
Zbyt na produkty zagwarantowany

Wszelkich informacji udziela: administrator kolonii Stefan Wolski Colonia Nova Wola — Estação Artur Bernardes — Correo Barra Bonita — Parana, lub Cia. Colonizadora e Mercantil Paranaense Curityba rua Carlos de Carvalho 603 — Caixa postal 222.

Polsko-francuskie linie okrętowe CHARGEURS REUNIS I SUD ATLANTIQUE

Wszyscy Polacy powinni jeździć tylko naszymi okrętami które są najlepsze pod każdym względem

Informacji bezpłatnych w języku polskim i portugalskim udziela jedyny przedstawiciel na Parane

THEOPHILO G. VIDAL
Rua Barão do Rio Branco, 195-209 — CURITYBA.

Ziemia na sprzedaż

Sprzedza się za cenę przystępną 27 alkrów ziemi, 15 do sadzenia i 12 herwalu z zabudowaniem, w takowej znajduje się dużo piniorów, imbuji i innego drzewa do opału, woda jest znakomita, ziemia ta jest całkowicie ogrodzona i zalagalizowana, w odległości od Malletu 4 kilometry.
Bliższych wiadomości udziela upoważniony pan **ALEKSANDER SOBOCINSKI** w Mal. Mallet, Parana.

Cafe Gury
PALENIE I MIELENIE KAWY
Fortunato Leite Dias de Paula
Telefon Nr. 1179 — Adres dla telegramów: „TYBA”.
Rua Commendador Araujo Numer, 107
Curityba Parana

Aspirin com BAYER

MALA REAL NGLEZA

Sprzedaje się sztykarty 3-iej klasy do Europy, jak: do POLSKI, ŁOTWY, IRLANDJI, CZECHOSŁOWACJI, JUGOSŁAWJI, AUSTRIJI, RUMUNJI, BESARABJI etc.
DATY ODJAZDU OKRĘTÓW ZE SANTOS

DO MONTEVIDEO I BUENOS AIRES	ZE SANTOS DO EUROPY
H. PATRIOT 23 lipca	H. BRIGADE 29 lipca
ARLANZA 30 lipca	ARLANZA 10 sierpnia
H. MONARCH 6 sierpnia	H. PATRIOT 12 sierpnia
ALCANTARA 10 sierpnia	ALCANTARA 19 sierpnia
H. CHIEFTAIN 20 sierpnia	H. MONARCH 26 sierpnia
ALMANZORA 27 sierpnia	ALMANZORA 7 września
H. PRINCESS 3 września	H. HIEFTAIN 9 września
H. BRIGADE 17 września	H. PRINCESS 23 września
ALCANTARA 21 września	ALCANTARA 30 września
H. PATRIOT 1 październik	H. BRIGADE 7 październik

CIA. MARTE
Rua 15 de Novembro 257 - 261 — Kurytyba.
CAIXA POSTAL, 220 — TELEFON 451.

Hotel Polski
HOTEL MARTINS
Marcina Jarugi
Curityba ULICA RIACHUELO 114 Parana
Vis á vis Pałacu Muncypalnegoógu placu Dr. Generoso Marques
Telefon, 989 — Caixa postal, 463 — Adres telegraficzny „HOTEMAR”.
Urządzenie pierwszorządne w modnym żelazo-betonowym pałacyku, z wszelkimi wygodami i higieną.
UCHNIA PIERWSZORZĘDNA. CENY PRZYSTĘPNE. SALON NA PRÓBY I WZORY.

„CRUZEIRO” i „SURPRESA”
Jedynie maki które powinny być używane przez wszystkich, którzy dbają o swe zdrowie
MŁYN W JOINVILLE (Caixa postal, 110)
AGENCI W KURYTRBIE:
Lattes & Cia.
Caixa postal, 325 Telefon 7-2-2
PRAÇA ZACHARIAS, 5 — CURITYBA

Obuwie

dla mężczyzn i chłopców
Ceny minimalne
wprost z FABRYKI

TYLKO W SKLEPIE

Chapelaria VENUS

Rua 15 de Novembro
— RÓG DR. MURICY. —

Kupujcie, zanim się skończy!

Z ostatniej chwili

Lawina kamieni zasypała tor kolejowy na linii Innsbruck-Salzburg. Ruch kolejowy został przerwany. Uporządkowanie toru potrwa dłuższy czas.

Bawł w Wiedniu dyrektor Banku Angielskiego sir Otto Niemayer, celem przeprowadzenia ważnych narad finansowych.

Za przechowywanie niedozwolonych materiałów wybuchowych niejaki Peisl został skazany na śmierć, przez trybunał austriacki. Reisl, chcąc ułatwić socjalistom rozdanie rozrzutek podburzających, przerzucił drut przez przewody elektryczne i wywołał krótkie spięcie, tak że całe miasteczko Ebernschwang-Ried zostało pograżone w ciemnościach. Podczas rewizji w jego domu, znaleziono zakazaną broń i środki wybuchowe.

Przybył do Mariliny w Szwajcarii słoń na którego grzbiecie, nowelista amerykański Halliburton, ma zamiar przebyć Alpy, na wzór Hannibala. Pisarz amerykański wyruszył w przeszłą niedzielę w drogę przez góry i na tak oryginalnym wierzchołku ma się udać do Pizy a następnie do Rzymu. Cała ta ekscentryczna podróż potrwa około 35-tu dni.

Pismo Rosenberga skierowane przeciw duchowństwu zostało postawione na indeksie, na mocy dekretu papieskiego, bez podania powodów.

Rumun powien nazw. Pretare zdołał wywieźć za granicę i sprzedać do lupanandrów południowo amerykańskich 297 dziewcząt. Sprawa wyszła na jaw, przy porwaniu córki pewnego obywatela z Hermannstadu. Znajdująca się w Rumunii, delegatka Ligi Narodów, pani Voisin zawiadomiła o fakcie Ligę Narodów. Dziewczyna została odnaleziona w Buenos Aires a Pretare i jego banda pociągnięci do odpowiedzialności.

Policja w Kurytybie przeprowadziła rewizję w siedzibie Aliança Libertadora.

Według oświadczenia kuzynki cesarza Etiopji, znajdującej się w Stanach Zjednoczonych, Abisynja spodziewając się oddawna wojny, jest do niej doskonale przygotowana. Z powodu oświadczenia jednego z przedstawicieli Japonji, iż ta nie może obojętnie przysłuchiwać się zagadki, grożącej temu krajowi, zachodzi obawa komplikacji.

Włoski kłazo Humberto wyjeżdża do Afryki celem objęcia dowództwa nad jednym oddziałem wojska.

W sobotę przyszło w czasie posiedzenia Izby Posłów do tumultu.

CASA MARSELHA

Zawiadamia Sz. Klientelę, iż przeprowadziła swój skład na AV. JOÃO PESSÓA, 28 (poniżej Braz Hotelu) gdzie otrzymała wielki wybór artykułów męskich i damskich, po cenach niskich.

URBANIA GOTOWE OD 40\$000.

FLOMENBAUM & KNOPFOLZ
MÓWI SIĘ PO POLSKU.

30-33

Doniosłe wyleczenie

SŁOWA PEWNEJ POWAŻNEJ PANI Z ITAJAHY (Stan Santa Catharina):

„Niżej podpisana Marja Herbst, używszy „Pomady Minanco- ra”, opiekarki Edwarda A. Gonçalves, uczyniła to z tak dobrym skutkiem, iż za pomocą jednego tylko pudełka uczuła się wolną od zastarzałej i dokuczliwej rany!

Wobec tego poleca tę pomadę wszystkim, którzy cierpią na podobne dolegliwości, jako wielkie i niezawodne lekarstwo!

Itajahy, maj 1915.

MARJA HERBST.

Prawda o kolonizacji

Dok. z 1-jej str.

„a priori”, że tak rzeczywiście jest. Stąd wniosek, że nie chodzi o prywatne przedsiębiorstwo, ale o ludzi. Wracamy więc do koncepcji, którą podałem w moim artykule w „Swicie”. Niech Liga wykupi akcje, nprz. Spółki Parafskiej, jeżeli to odpowiada Lidze i naturalnie Spółce, tak aby nikomu z akcjonariuszów nie stała się krzywda, niech przekształcą to prywatne przedsiębiorstwo na instytucję społeczną i niech tych z obecnych akcjonariuszy, którzy posiadają doświadczenie, znajomość zagadnienia, gotowość zupełnego poświęcenia się tej pracy, przyciągnie do akcji kolonizacyjnej w roli współpracowników. Jestem przekonany, że ich prywatne zarobki będą w tym wypadku, nawet przy skromnej pensji, większe aniżeli zyski w formie problematycznej dywidendy. Jeżeli państwo monopolizuje pewien przemysł, przepuścimy tytułowi, to jeszcze nie znaczy, że wszystkich starych „pracowników usuwa, a ministrowie i dyrektorzy departamentów przyjmują na siebie obowiązki, nabijania glist. Nawet starzy właściciele stają się dyrektorami, tylko kontrola, ogólny program pracy, kalkulacja i cały szereg zasadniczych nastawień, będą w rękach samego państwa.

Cóż więc „provokatorskiego” znalaziono w tej koncepcji? Cóż mogą mi zarzucić akcjonariusze Spółki Parafskiej, którzy twierdzą, że dobro zbiorowe jest alfa i omegą ich czterdziestoletniej pracy społecznej? Należy pozbyć się przeświadczenia, że się jest nieomylnym, że się posiada wprost nadprzyrodzone kwalifikacje speców, należy pamiętać, że przeżyjemy czasy, kiedy nawet nauka zmienia swoje zasady w miarę z prędkością błyskawiczną, że niema takiej myśli, któraby z całą bezwzględnością, stwierdzała prawdę. Warto byłoby przypomnieć sobie i to dość często, że życie płynie teraz niepewnym korytem, nastęrczą takie niespodzianki, wobec których doświadczenie przeżyte staje się niewystarczającym wskaźnikiem dla posunięć, których wymaga wytworzona sytuacja.

Gdzie, natomiast, jest dobra wola, zrozumienie dla każdej myśli uczciwej, powiązanie zdrowego rozsądku z temperamentem, gdzie zespolić się mogą doświadczenia stare z nastawieniem nowoczesnym — tam niebezpieczeństwo jest mniejsze, omyłki rzadsze, a wyniki pewniejsze. W końcu prosilibym o odpowiedź rzeczową, o polemikę bez osobistych wycieczek. Przyznając szczerze, że woję artykuł ten pozostał bez echa, bez odpowiedzi, zignorowany, aniżeli miałby być powodem do obelżywych wystąpień względem mojej osoby, zmuszając mnie do wysłania się na różnego rodzaju „promocje”.

Miło jest zakończyć artykuł, a czasem nawet „bezpieczniej”,

Centralny Związek Polaków w Brazylii

DORADCA PRAWNY

Od dnia 1-go sierpnia br. będzie pracował przy Centralnym Związku Polaków Doradca Prawny, którym jest adwokat p. Dr. Ludwik Wolski. Pan L. Wolski przenosi się na stałe do Kurytyby i tutaj pracować będzie przy C. Z. P., Wszyscy członkowie C. Z. P. t. j. także członkowie Zawodowego Związku Rolników i Junaka mogą korzystać z porad Doradcy Prawnego.

Sprawy towarzyszy oraz wszelkie sprawy społeczne prawne i sądowe Doradca Prawny załatwiać będzie z ramienia C. Z. P. Za te usługi C. Z. P. nie będzie pobierać żadnego wynagrodzenia od swoich członków. Natomiast sprawy prywatne sądowe i w urzędach brazylijskich zgłaszane przez członków C. Z. P. do Doradcy Prawnego, będą przez interesantów opłacane adwokatowi (Doradcy Prawnemu) w wysokości umiarkowanej. Tylko Towarzystwa i osoby należące do CZP. (także do Junaka i do Zawodowego Związku Rolników) mogą korzystać z usług Doradcy Prawnego. Dlatego w interesie wszystkich Towarzystw i osób polskiego pochodzenia jest należenie do naszych centralnych organizacji!

Sprawy prawne i sądowe można już kierować do Biura Głównego C. Z. P., Kurytyba Caixa Postal 412 (Rua Carlos de Carvalho 603).

Cukierki Lachowskiego, Kuli Szeszołki do włosów i do ubrań Brillantina od 800 reis
Tatki 100 sztuk 700 reis
Tabaki Turkieckie mocne, słabe Fumo Amarellinho
Nożyki od 1\$800

CHAUUTARIA LIBERTY
Praça Tiradentes dawniej Telegraf

Dr. Sylvino P. de Aranjo

VORONOFF

Brazylijski wynalazek

FLUXO-SEDATINA

Kobieta jest ocaloną, KOBIECIA nie będzie cierpiała więcej na kolki maciczne i jajniki, bo FLUXO SEDATINA uleczy ją w 2-3 godzinach.

KOBIECIA nie straci życia z powodu porodu.

KOBIECIA, nie będzie już tak cierpiała, ponieważ jej porody będą szczęśliwe, bez krwotoku i bez bólesci. Pierwszy poród nie przedstawi już niebezpieczeństwa.

KOBIECIA, jednym słowem, jest uratowana, bo FLUXO-SEDATINA jest najlepszym środkiem, regulującym i uspokajającym dla chorób kobiecych, jak zatrzymanie perjołu, wycieki, białe upływy, niedostateczność u dziewcząt.

Panie w wieku 45 lat muszą uniknąć napuchnięcia, reumatyzmu i innych chorób wieku krytycznego (przekwitania) i w tym celu używać FLUXO-SEDATINA.

Jest ona przepisywana przez przeszło 4 tysiące lekarzy.

BANCO DO BRASIL

(Bank Brazylijski)

Praça Tiradentes, 415
Curityba — Paraná.

Kapitał 100.000.000\$000
Kapitał rezerwowo 235.000.000\$000

Załatwia wszelkie obroty bankowe za pośrednictwem filij rozsiązanych w najgłośniejszych miastach Brazyliji.

Otwiera konta czekowe od 50\$000 w górę.

Załatwia się po polsku.

R. Ficińska
Sekretarz

22-47

QUEM BEM ALIMENTA BEM CRIA

para bem alimentar so com as

FARINHAS INTEGRAIS

porque são farinhas fabricadas sob um criterio novo onde as propriedades sadias e nutritivas dos grãos dos cereais são totalmente aproveitadas

MĄCZKA ODŻYWCZA „ALEGRIA”

Zapobiega bólom brzucha i wszelkim komplikacjom żołądkowym (SPECJALNIE U DZIECI)

Produkt ten powinien być używany przez wszystkie matki, dbające o zdrowie swych dzieci.

Sprzedaj we wszystkich aptekach, składach aptecznych i pierwszorzędnym sklepach spożywczych. 503

Ubrania nowe i używane, kapelusze, obuwie po cenach specjalnych dla kolonistów sprzedaje

Tinturaria „ROMANIA”

pomiędzy PRAÇA TIRADENTES i ul. DR. MURICY.
FILJA: Ul. Barão do Rio Branco 264.
naprzeciw Palacio do Governo. 23-26

DENTYSTA

Dr. J. Campelli Filho

DYPLOMOWANY PRZEZ PARAFSKI FAKULTET MEDYCYN

KONSULTORJUM: Rua Emiliano Pernetta, 97 (dawniejsza Aquidabam, naprzeciwko Szkoły Normalnej).

Porady od 9-11 i od 1-6.
CENY UMIARKOWANE.

LEKARZE

DR. DANTE ROMANÓ
Z praktyką w szpitalach berlińskich
Eks-internista Szpitala Ewangelickiego i Santa Casa de Misericórdia w Rio de Janeiro. Profesor sekcji operacyjnej na Fakultecie Medycyny. Leczy syfils, choroby dróg moczowych, i kobiece. Promienie ultra-fioletowe, operacje wyrostka robaczkowego, przepukliny, hemoroidów, wrzodów i nowotworów, chirurgia pochwy rozrodzonej, jajników, przewodów, pęcherza, nerek, żołądka, pnie, gruźli, wątroby, i t. d.

Konsultorium: Praça Tiradentes Nr. 564 (nad apteką Minerwa).
Rezydencja: Praça Senador Corde, 4.

Choroby skóry i weneryczne

DR. AURELIANO M. DE MOURA
Ul. 15 de Novembro 64.
Od 3 do 5 po południu.

Choroby serca, płuc, żółtaczka, wewnętrzności, wgrzyby, nerek, umysłowe, suchoty (u dorosłych i dzieci)
Operacje, porody, choroby kobiece i weneryczne

Dr. Rocha Loures
Z praktyką w najpoważniejszych szpitalach w Rio de Janeiro
Konsultorium: obok FARMACIA STELLFELLD. Porady od 10-iej do 11-iej i od 3,30 do 5,30 popoł.
Rezydencja: Praça Tiradentes, 560.
TELEFON 1126.

DR. M. ISAACSON
Profesor Fakultetu Medycznego na Uniwersytecie Parafskim
Operacje i pomoc przy porodach. — Choroby kobiece. — Gruźlica. — Dżeternia. Promienie ultra-fioletowe.
Konsultorium: rua 15 de Novembro 257 2-gie piętro. Tel. 1163. Rezydencja: Av. João Gualberto 221. Tel. 2-8-3.

ALFAIATARIA „NONFIDERA”

Cheesz być elegancko ubrany? To zamów sobie ubranie W POLSKIM ZAKŁADZIE KRAWIECKIM JÓZEFA KONFIDERY

Wykonuje ubrania szybko, starannie i tanio.
Rua Saldanha Maranh, 598
KURYTYBA. 30-57

Dr. Józef Czaki

Choroby kobiet i klinika ogólna
W piątki od 1 do 3. W soboty od 9 do 11 i od 1 do 3.

Apteka Stefeld ul. Com. Araujo.

DENTYŚCI

LEKARZ - DENTYSTA
z Dypł. Uniwersytetu Parafskiego
JANINA FURMANIAK SCHMIDTINGER

Wykonuje wszystkie prace dentystryczne: leczenie zębów, plombowanie, wyjmowanie bez bólu, wprawianie sztucznych zębów i szczęk i t. d. Wykonanie gwarantowane, ceny przystępne.

KONSULTORJUM: Rua Treze de Maio Róg Trajano Reis w Kurytybie
Przyjmuje od godz. 8-12 i od 1-5 popoł.

Marja Kryńska
Lekarz-dentysta
godziny przyjść od 1-jej do 6-jej pop. 137 MARECHAL DEODORO 137 KURYTYBA-TELEFON 1-2-5-5

LOTERJA STANU PARANA

Plano São João PREMJE

1 premjum	Rs. 80.000\$
1 " "	6.000\$
1 " "	3.000\$
1 " "	2.000\$
2 premje po	1.000\$ 2.000\$
4 " "	500\$ 2.000\$
20 " "	200\$ 4.000\$
30 " "	100\$ 3.000\$
75 " "	80\$ 6.000\$
160 " "	50\$ 8.000\$
220 " "	40\$ 8.800\$
1.600 " "	20\$

dla ostatniej cyfry 1-go premjum . . . 32.000\$000
2.115 premji i końc. 150.800\$000

Losowanie w dniu 27 czerwca. Gra tylko 16 tys. bil.

KLINIKA DENTYSTYCZNA
Jacka Dromlewicza

Wprawia zęby sztuczne z podniebieniem i bez, w złocie i kauczuku. Plombowanie i wyjmowanie zębów bez bólu. Robotą pierwszorzędną. Ceny przystępne.
RUAMONSENHOR CELSO 148 (1-pię) (Daw. 1-o de Março) CURITYBA

Klinika dentystryczna
SEBASTIÃO LIMA
WYJMOWANIE ZĘBÓW 5\$000
Zabieg bezbolesny
Praça Tiradentes 469.

Pomiędzy najlepszymi markami piwa wyróżnia się znana

■ ■ ■ TUZIN RS. 14\$000 ■ ■ ■ „Pomba”

Oryginalny typ piwa, wyłącznie fabrykowany przez browar „CRUZEIRO”

CURITYBA Telefon 495 | 751.